

Po pasauli pasižvalgus

Žukovą pražudė vakarų spauda

Žukovs, jau atgailauja...

Viešiojoje spaudoje, kad iš krašto apsaugos ministerių atleistą maršalą Žukovą sušauksiančias paaugštinto ar kurio nors atsakingesnio darbo, nepasitvirtino. Priešingai, Kruščiovas sugėbjo komunistų partijos centro komiteto posėdžiuose taip žukovą apkaltinti, kad tas buvo pašalintas iš centro komiteto prezidiumo. Pravda net paskelbė maršalo Žukovo prisipažinimus darius labai dideles klaidas ir net pažadą ateity pasitaisyti.

Maskvoje kitaip dar niekad ir nėra buvę. Jei jau kas nušalinamas ir apkaltinamas, tas turi tuoj padaryti atgailą ir duoti pažadą pasitaisyti. Bet iš užsienio korespondentų, esančių anapus geležinės uždangos, ateina žinios, kad maršalas Žukovas tokio apgalvestavimo nesutikęs duoti, bet vienok jis visvien buvo paskelbtas.

Kruščiovas, kaltindamas Žukovą, pagrindiniu argumentu laikęs jo pasikėlimą į puikybę ir norą vaidinti naująjį Nopaleoną. Taip pat buvęs labai svarbus argumentas, kad Žukovas norėjęs iš kariuomenės pašalinti komunistinį dominavimą ir ten buvusią partijos visagalią kontrolę. Bet tikrąsiasis vakarietių korespondentų tvirtina, kad Kruščiovas Žukovą išstumęs, kaip pavojingiausią konkurentą. Ypač Kruščiovui pasidarė baisu, kada visa laisvojo pasaulio spauda tartinai rašė, kad Kruščiovas yra atsiduręs Žukovo saujoj ir komunistinė diktatūra galinti būti pakeista karine diktatūra.

Tie visi, dabar skelbiami samprotavimai tvirtina, kad maršalą Žukovą pražudžiusi vakarietių spauda, kuri per greit pradėjusi pranašauti Žukovo galybę.

Sputnikas ir Mutnikas pridengia vidaus bėdas

Maskva, paleidama antrąjį satelitą, pavadintą Mutniku, iš naujo pademonstravo, kad raketų srityje jie yra nemažai atsiekę. Naujai paleistas Mutnikas esąs 1118 svarų ir išmestas į aukštį virš 1000 mylių. Mokslininkai pripažįsta, kad tokį svorį išmesti į tokį didelį aukštį, jau reikia galingos raketos. Mutnikas amerikiečiams, neabejotina, prestižo požiriu, vėl sudavęs didelį smūgį.

Būdinga, kad tuo Mutniku kelianti paleidus ir mažo ūgio žuni, tuoj viso pasaulio šunų globos draugijos pradėjusios į Maskvą atsiųsti protestus. Tuo tarpu, kai Sovietų Sąjungoje didžioji dauguma jos gyventojų laikoma daug blogesnę, negu šuns padėties sąlygose, o daug rimtesnės organizacijos ten nesiniūnia protestų. Tai gi nieko sau kove su sovietiniu žmogiskumu...

Buvo manoma, kad sovietai savo antrąjį satelitą paleis revoliucijos šventėje. Bet Žukovo istorija būtinai reikalauja paskubinti, kad būtų pridengtas nuo svetimų akių tas didelis vidaus puvimas, kuris jau kėlė kartą kartojasi ir Kruščiovui įėjus į Maskvos sostą. Juk vėl reikėjo į valdomų kraštų provincijas siųsti tūkstančius naujų agitatorių, kurie aiškintų liaudžiai, koks buvo baisus praeitasis tas Žukovas. O po kiek laiko neįsivaizduojamai turės ateiti ir kitam kuriam komunistiniam vadui tokią pat eilę pranašaujama, kad ta eilė nepartolliuotais ir pačiam

Kruščiovui, nes jau opozicija susidariusi labai stipri.

Komunistai traukia į Maskvą

Visų kraštų komunistų vadai traukia į Maskvą švesti kruvinos revoliucijos 40 metų sukaktį. Satelitinį kraštų komunistinių vadai iš anksčiau buvo gavę

sakymą atvykti į Maskvą ir pasiimti naujas instrukcijas. Laisvų kraštų komunistiniai vadai ten išvykę neva laisva valia.

Maskva labai daug dėmesio skirianti komunistinės Kinijos Mao Tze-Tung atvykimui ir apie jo pasitarimus su Kruščiovu, palyginti, daug rašanti. Kitų kraštų komunistiniams vadams dėmesys mažas, nes juos ir taip nesunkų valdyti.

Laukiama, kad revoliucijos šventėje bus paskelbta amnestija iš kitų naujų patvarkymų sovietiniams vergams valdyti.

NAUJA VOKIETIJOS LIET. VADOVYBĖ

Spalio 19-20 d. Vasario 16 Gimnazijos rūmuose Hiittenfelde vyko Vokietijos Lietuvių Bendruomenės Krašto Tarybos metinis posėdis, kuriam pirmininkavo pulk. Viktoras Sutkus. Vice-pirmininku buvo išrinktas E. Simonaitis, sekretorium — Fr. Slenteris.

Suvažiavimą raštu sveikino Diplomatijos Sefas S. Lozoraitis, žodžiu — pasiuntinybės patarėjas Dr. A. Gerutis, Vlivo Vyk. Tarybos pirmininkas J. Glemža, Mažosios Lietuvos Tarybos pirm. E. Simonaitis ir Lietuvos Nepriklausomybės Tautos Europos komiteto pirmininkas S. Vyktintas.

Pranešimą apie pereinamąjį laiką darė valdybos pirmininkas J. Bataitis. Jis nurodė, kad lietuvių tarpe vykstantį nutautėjimą ir suminėjo visą eilę senųjų, kurias tenka laikyti nevelkiančiomis, nes jos nerodo jokio gyvybės ženklo. Pirmininkas taip pat pastebėjo, kad Balfas yra pasidarius konkurencinė bendruomenei organizacija, kuri, šelpdama prievolių neatliekančius žmones, įneša dezorganizacijos. Turėta sunkumų su katalikų sielovada, kuri atšaukė savo atstovą iš gimnazijos kuratorijos. Solidarumo mokesčio nemoka kelios lietuvių karinės kuopos.

Valdyba, laikydama griežto taupumo, pagerino bendruomenės finansus. Gimnazijos skolos, pereinantis metais siekusios neramumą keliančio dydžio (DM. 49.000.—), sumažėjo iki DM. 17.000.—. Bet finansinė būklė dar toli gražu nėra patenkinama. Gimnazijos ateitis pareina nuo to, ar būreliai pakankamai telks išsąs. Per vienerius metus gimnazija nustojo net dviejų direktorių ir kelių mokytojų. Laikiniai gimnazijos direktoriaus pareigas eina mokytojas Gailius. Dėl mokytojų stokos buvo pasamdyti keli vokiečiai. Šiuo metu gimnaziją lanko 123 mokiniai, kurių 65 yra katalikai ir 58 evangelikai. Iš kitų Europos kraštų (be Vakarų Vokietijos), mokosi

13 mokinių. Taryba nutarė išbraukti iš bendruomenės įstatų nuostatą, pagal kurį 30% solidarumo mokesčio eina Tautos Fondo naudai. Šio nuostato ir anksčiau nebuvo paisoma, todėl nutarta jį iš viso panaikinti. Už pasiūlymą balsavo visi Vieniybės bloko atstovai, be to E. Simonaitis ir kun. V. Sarka.

Vieniybės blokas, turįs krašto taryboje absoliutinę daugumą, jau anksčiau dėjo pastangų praplesti valdybos bazę ir tuo būdu sudaryti palankesnes sąlygas lietuvių tarpusaviam bendradarbiavimui. Ligšioliniam valdybos pirmininkui J. Bataičiui atsisakius savo kandidatūrą, testatyti (taryba jam visai pareikė padėką), Vieniybės blokas tą vietą pasiūlė Mažosios Lietuvos veikėjui E. Simonaitiui, kuris su tuo sutiko. Be to, valdybą buvo pasiūlytas Hannoverėje gyvenąs "vargo mokyklos" mokytojas Šukys, socialdemokratas. Kiti trys valdybos nariai yra Vieniybės bloko atstovai.

Naujoji valdyba pareigomis pasiskirstė taip: Pirmininkas E. Simonaitis, vicepirmininkas inž. chem. K. Drunga, sekretorius pulk. leit. V. Sutkus, išdalininkas J. Stankaitis, valdybos narys Šukys. Į garbės teismą išrinkti Jakaitis, Skėrys ir Kairys. Kontrolės komisijon pateko maj. J. Kriščiūnas, Kalinauskas ir V. Timpa.

Tarybos posėdžių metu buvo gauta žinia, kad Gautingeno satorijoje mirė žinomas Klaipėdos krašto veikėjas, laikraštininkas Jonas Grigolaitis. Jo atminimas buvo pagerbtas atstojimu.

LIETUVOJE MIRĖ PULK. LT. VYT. STEPONAITIS

Mums pranešė, kad praėjusio mėnesio viduryje Kaune mirė pulk. V. Steponaitis, pastaruoju metu dirbęs bibliografijos tarnyboje. Palaidotas Petrašiūnų kapuose. Šio 64 amžiaus metus.

VĖL 4 ATSILIEPĖ Į 179 EILĘ

Atsiliepdami į Dirvos pažnininimo taktą, vėl keturi įsijungė į 179 eilę, įnešdami po \$100. Jie yra:

Inž. P. J. Starys, aktyvus tautinės srovės veikėjas, buv. Lietuvai Vaduoti Sąjungos pirminkas, dabar Tautinės Sąjungos tarybos narys.

Inž. Jonas Jankūnas, dabartinis Tautinės Sąjungos centro valdybos sekretorius. Atsiųstame laiške jis sako:

Ir mano trigėris į eilę tų 179. Galėjau ir anksčiau, bet galvojau, kad tęsinį reikia išlaikyti — jei visi iš karto, lyg per greit pasibaigtų...

Starys Astrauskas, dabartinis Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus sekretorius, anksčiau gyvenęs Worcesteryje ir ten suorganizavęs kalisdešimt naujų Dirvos skaitytojų.

Vladas Blinstraubas, Tautinės Sąjungos Clevelando skyriaus aktyvus narys, visuose Dirvos parengimuose nuoširdžiai ir aktyviai jai talkina.

Iš laukiamų 179 asmenų, kurie pakartotų prieš 50 metų tautinės spaudos pionierių žygi, devyni jau atsiliepė. Lauksime ir kitų atsiliepimų, kad galėtume įvykdyti Dirvos sudarzinimą.

Kultūros dienos skatino neapmirti Pabaltijo

(Pranešimas iš Vokietijos)

Spalio 11-14 d. Bremene kultūros dienas surengė Baltų Draugija. Tai jau antras šios judrios draugijos parengimas, davęs progą vokiečių visuomenei supažindinti su kultūra. Pernai panašus parengimas vyko Stuttgarte, šiemet jis buvo surengtas Bremene, kuris kaip senas Hanzos miestas šimtais gijų yra susijęs su Pabaltijiu. Beje, pačioje pirmoje paskaitoje istorinėje Bremeno rotušės salėje Hamburgo universiteto prof. Johansen sugriovė mitą, esą Bremeno pirkliai pirmieji "suradę" lyvių žemę (Livoniją) ir tuo pačiu atidengę Pabaltijo kraštus vakarų pasauliui.

Pasak profesorius, vakarams Pabaltijys buvo žinomas jau daug šimtmečių prieš bremeniečių atsiradimą Dauguvos žiotyse. Bet jie iš tikrųjų padėjo pagrindą Rygos miestui ir daugeliui kitų vietovių.

Antrą paskaitą skaitė žinomas vokiečių rašytojas Edzard Schaper, daug metų gyvenęs Estijoje ir gerai pažinęs Pabaltijį. Bolševikams įsiveržus į Pabaltijo kraštus, Schaper nusikėlė Suomijon ir dalyvavo suomių kare prieš bolševikus. Paskutiniuoju metu jis gyvena Šveicarijoje ir tiek savo gausingais raštais, tiek paskaitomis prisideda prie komunizmo demaskavimo.

Trečią paskaitą per Bremeno radiją skaitė Dr. A. von Taube.

Nepaprastai įdomi buvo muzikalinė baltų kultūros dienų programa, kurios metu buvo sugrota M. Lauriškaus (Laurischkus) siuita "Iš Lietuvos", šekų kompozitoriaus Vaclovo Nelhybel premjera — siuita pagal lietuvių liaudies dainų motyvus, italų kompozitoriaus Amilcare Ponchielli operos "Il Lituanis" (Lietuviai) uvertiūra ir J. Kačinskio du bažnytinės muzikos veikalai.

Ruošdami muzikalinę baltų kultūros dienų programą, daug pasisvertėme pasidė muzi-

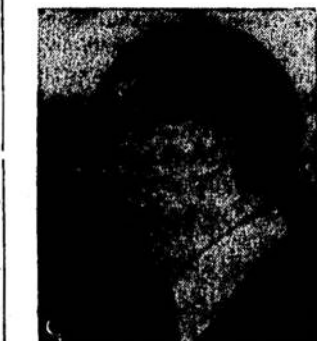

Rūta Kilmonytė-Lee lapkričio mėn. 16 d. iš Hollywoodo atvyksta į Clevelandą ir dalį programos išpildys įvykstančiam Ažuolų sukaktuviniam koncerte. Plačiau skaityk 7 puslapyj.

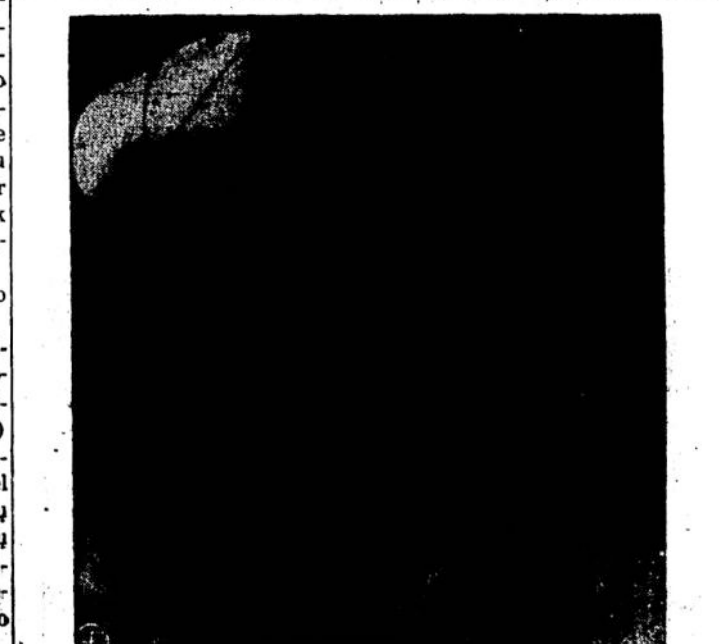
kal Valteris Banaitis ir Dr. Dahmen, dirbąs Stuttgarto radijo stotyje ir didžiai prisirišęs prie Lietuvos, kurioje buvo pereito karo metu. Programa buvo transliuojama per Bremeno radiją, o ją didžia dalimi ir dideliu atsidėjimu atliko pulkus Bremeno simfoninis orkestras, sudaręs garbę šio senojo Hanzos miesto kultūros tradicijoms.

Bremeno senatas (vyriausybė) surengė Baltų Draugijos vadybės iškilmingą priėmimą, kuriame dalyvavo ir Lietuvos diplomatinis atstovas Dr. A. Gerutis.

Surengdama baltų kultūros dienas Baltų Draugija vėl atliko didžiai naudingą darbą, žadindama Vakarų Vokietijoje sudomėjimą Pabaltijo valstybėmis ir tautomis. Už tai jai priklauso visų pabaltiečių nuoširdi padėka. Kitų metų ankstyvą pavasarį

Vakarietiškosios politikos atstovai ir šį kartą Turkijoje laimėjo rinkimus, nors ir prarasdami ke- liolika atstovų. Turint ir toliau parlamente apsoliutinę daugumą neabejojama, kad min. pirmininku pasiliks Adnan Menders.

Raketų bandymuose susirūpinta ir taupumu. Nuotraukoj Martin Matador, kurios vertė apie \$100,000. Ji po išsivimo parašutais nusileidžia žemėn ir išsugoma naujoms bandymams.

ALT SAJUNGA PADIDINO SAVO ĮNASUS

Amerikos Lietuvių Tautinės Sąjungos Centro Valdyba nutarė padidinti savo įnašus Vilties Draugijoje dar 1000 dolerių. Be šito tūkstančio, skirto iš Centro Valdybos kasos, Centro Valdyba paruošė planą, kuriuo ALTS skyriai įpareigojami į Vilties Draugiją įmokėti dar 2,500 dolerių skyrų vardu. Ši suma skyriams išdėstyta pagal jų pajėgumą. Didžiausia dalis — 400 dolerių — teko Chicago skyriui.

Kaip žinoma, Vilties Draugija yra susitvarkiusi nepelno korporacijos pagrindais. Tiek organizacijos, tiek ir paskiri asmenys, įmokėję įnašus į Viltį, tampa jos dalininkais ir įgyja joje balsavimo teisę, kuri yra laipsniuojama pagal įnašų dydį.

VILTIES DRAUGIJOS NARIAI

Į Vilties Draugiją nariais yra įstoję:

1. J. Ambrose iš Detroit su \$20.00 įnašu.
2. Lietuvių Tautinės Sąjungos Toronto skyrius su \$25.00 įnašu.
3. Lietuvinkas Jonas, iš Baltimorės, savo įnašą iš \$25.00 padidinęs iki \$50.00.
4. Neo Lithuania korporacijos centro valdyba su \$50.00 įnašu.

Neo Lithuania korporacijos vicepirmininkas Vytautas Abraitis, atsiųstame laiške rašo:

Lietuvių Studentų Tautininkų Korporacija Neo Lithuania Tremtyje, giliai vertindama tautiškosios spaudos reikšmę tautinei sąmonei Amerikoje išlaikyti ir jos svarbą tautinėms idėjoms skleisti, nuoširdžiai sveikina Vilties Draugijos nutarimą padarinti Dirvos leidimą.

Korporacijos Neo Lithuania valdyba, apsvačiusi Vilties Draugijos kvietimą paremti jos pastangas Dirvai du kartus savaitėje leisti, nutarė:

1. Paraginti visus korporantus tapti Vilties Draugijos dalininkais — o kurie jais yra juos padidinti.
2. Paraginti visus korporantus, esančius, prenumeruoti Dirvą.
3. Nupirkti Korp! Neo Lithuania vardu \$50.00 vertės Draugijos "Viltis" įnašą.
4. Šį nutarimą paskelbti tautiškoje spaudoje.

Mūsų knygos tarptautinėje knygų mugėje

Kažin ką pasakytų apie rusų sujauktas knygas
senasis Kristijonas Tolminkemio klebonas

Trylikos šimtų leidyklų iš 24 kraštų Tarptautinėje Knygų Mugėje Frankfurte rodo per 60,000 knygų. Jeigu ties kiekvienu stendu sustotum nors po minutę, sugalstum ištisą parą. O visos tas knygas perskaityti kažin žmogus per visą savo amžių ar suakutbūm...

Rengėjai kasmet skiria tų metų sėkmingiausiam autoriui "Vokiečių Knygų Prekybos Tautos Premiją". Šįmet ji atiteko amerikiečių rašytojui Thornton Wilderiui.

Akys raibsta nuo spalvų. Traukte traukia dailios vinjetės, puikūs įrašiniai kviečiai kviečia paglostyti knygas... Šįmet ypatingai akį traukia dailios leidiniai — dailios knasų reprodukcijos spausdintos ant šilko ar drobės. Kaina — DM 15 už paveiklą! tikrai nebesunku savo namuose įsirengti ištisą galeriją... Tačiau ne skaičius, ne apdaila ir ne paviršius sudaro didžiausią įspūdį. Šioje "knygos olimpiadoje" svarbiausias dalyvis yra autorius. Autoriaus dvasios, jo kūrybinio polinkio įvairiapavidalė dokumentacija yra šio parodo tikroji prasmė.

Jau kelinti metai vyksta ši paroda. Dažną iš mūsų apimdavo nusiminimas: negi mes bedvasiai, negi mes neturime nieko, ką irgi galėtumėm įnekti į šią dvasinę olimpiadą? Juk ir mes leidžiame knygas. Maža to: juk rečia tauta yra tiek kentėjusi, tiek kovojusi dėl savo raštijos. Problema buvo — kaip nugalėti organizacinius sunkumus. O kaip su mūsų organizacijomis? Net ir sutarimo, net ir vienodo bei vieningo noro čia dar negana. Nuotoliai apskunkina gerų norų vykdymą. Tad dažnas mūsų kultūrininkas grimzdo į juodą pasimizmą.

Tėvynėje dvasia pančiojama, smaugiama, jai ten stinga vietos. O mums čia tos vietos per daug, nepajėgiame didžių plotų beapžioti... Bet juk tarptautinių užsimojimų amžiuje atstumai gi sutrumpėjo, ar ne? Tą žinome teorijoje, bet praktikoje mūsų kišenei prieinamoji technika dar nepasievia esamų galimūnų. Tūrininkas grimzdo į juodą pesimistą, ką žinome esant...

"Paveiklų parodoje"

Kaip tas Musorgskio žydėlis dairydamas į paveikslus par-

doje, dailaus joje ar neuztikslu ko lietuviškai. Yra. Štai senoji heidelbergiškė Winterio leidykla rodo keletą lituanistikos veikalų. Jų tarpe Galijaus vokiečių-lietuvių kalbos žodyną, prof. A. Seno lietuvių-vokiečių kalbos žodyną (dvi tomai), ir Holzerio leidyklos atėdė, nemaža leidinių tiesiogiai ar netiesiogiai lietuvių kalbai, bet lietuvių, Anglių, amerikiečių, prancūzų, net olandų istorijos ar literatūros leidiniuose neretai užtikli Lietuva...

Žiūriu ir susimąstau. Ar visa tai laikyti lietuviškai, ar ne? Nėra tose knygos nei Rūpintojėlio, nei Vyčio. Bet ar gi tie simbolai tėra būdingi "lietuviškumui"? Žinome, ne. Nebūkim "saurallietuviai"! Tos svetimųjų apie Lietuvą išleistas knygos yra paminklas, primena mums, kad praeitis yra šaltinis ne tik mums "stiprybei semtis". Lietuvos istorija, jos valstybinės tradicijos tapo bendrinės istorijos neatskiriama dalis. Tai mūsų tautos įnašas į bendrąją civilizaciją. Niekas jos neištrins nei dabar, nei ateityje. Man ir šitos knygos lietuviškos...

Taip besamprotaudamas, einu "staciją" toliau. Susimąstymą pertraukia nemalonūs dvokimas. Kas gi čia taip dvoktų? Sustoju. Dvokia... knygos! Kuris gi čia galas! Pasirodo — esu arti prie "pažangiausios pasaulyje knygos stendo": prie... sovietinio skyriaus.

Pirmoji reakcija — piktumas: na, kas gi dabar terloja knygas senoviskais, pereito šimtmečio klizai! Kokiems galams laikyti knygas caro laikų stovyje! Labai atsiprašu, galima žmogui įkalbėti, kad juoda yra balta, kad džazas yra simfonija, bet nosies neapgausi!

Negaila, kad dvokia Stalino raštai — taip jiems ir tinka! — bet kam į tą pačią smarvę skankinti Puškiną, Čechovą ir kitus! Prie to stendo ima apmaudas — nemanykite, kad politiškas, ne, o gryniausias knygmegejiškas apmaudas.

Kas iš to, kad pasistengta mēdžioti moderniosios knygos apdailos formas, kad formatai tiesiogigantiški. Kas iš to, kad kalkurių knygų popieris tiesiog prabangiškas. Senelių ir prosenelių laikais irgi mokėdavo taip išleisti knygas. O aplankai šiurkštūs,

gretai tepasi, šriftas senoviškas, vienodas.

Kas iš to, kad kalkurių dailininkų eskizai net ir labai talentingi! — apie "soc-mėnė" apraškas geriau tylėkimi — kai reprodukcinė technika tebėra mūšikų 1937-38 "Kario" ar "Trimito" stilijui! Seniai sakoma, kad visų šlykščiausia mada yra vakarykštė mada. O "pažangioji sovietinė knyga" dabar, pasirodo, beesanti "laisvynus" stiliu, kuris buvo modernus prieš 20 ar daugiau metų.

Čia pagalvoju apie Lietuvą iš visų "gavarikų" šaukiantį agitprojo teigimą, esą dabar knygų leidžiama ne tik daugiau, bet ir "geresniu, kaip buržuaziniams laikais". Nekalbui nei apie turinį, nei apie statistikas, nes gal tektų agitpropą "melopropu" pavadinti, o tai žiauru (tiesa dažnai žiauri), bet kuriems galams jie visą laiką lygina dabartį su praeitimi? Jeigu taip, tai palyginti "ne taip jau seniai" visi kompartijos pročiai gyveno urvuose, o proseneliai medžiš laipojo! (Tai sakau nei kiek nesiekdamas ką nors užgauti: kas nori tikėti esąs kilęs iš bezdžionės — labai prašom!).

Numanau, kad tas nuolatinis lyginimasis su praeitimi turi svarbiausią tikslą kaip nors pažeminti, paniekinėti praeitį ir tuo būdu nukreipti žmonių akis nuo dabarties klaidumo. Bet tegu man atleidžia šiuos pasipiktinimo žodžius. Gerbiu "socialistinį realizmą", o tai reiškia, kad žvelgiu į realybę atvirom akim. Ir jeigu "socialistinė realybė" yra tokia, kokia ji atspindi čia parodytose knygos, tai kieno gi kaltė?

"Na litovakom jazykie..."

Gaila ne tik tų knygų, iš kurių, kaip vienintelio šaltinio, Sovietų įvykų žmonės turi semtis dvasinio peno ir šviesos (neretai iš tarp eilučių). Galėtumėm numoti ranka: jų graždanka jų ir sarmata. Tik bėda, kad tas sovietinis "duchas" slegia ir pavergtų kraštų knygas. Ypač vengrų ir bulgarų leidinius. Kiek mažiau lenkų ir čekų. Rytų Vokietijos knygos beveik vakarietiškos, ir nėra ko stebėtis: juk Leipigais ir Drezdenas šimtmečius buvo modernios knygos centrai, ir jos tradicijos taip greit neištrina.

Skandžiausia pažvelgus į tuziną lietuviškų knygų, rodomytame stende. Nekalbui apie agitpropinio pobūdžio leidinius — tesizinau su jais. Bet kaip į išcenzūruotus Maironio raštus, graudu žiūrėti ir į 1955 metų Dainų šventės leidinį bei kitas mums mielas knygas. Tas pats "duchas", tas pats stilius, tas

pats šampas. Nėra negalima prikišti vokiečių atstovams, kuri padarė atranką: ji patinko geriausius iš esamų leidinių. Deja, toji "riaktinė" kalba pati už save...

Akį patraukia Donelaičio "Metai". Atverčiu ir matau, kad šriftas beveik tas pats kaip savo laikų prieš pat okupaciją šviesimo Ministerijos pradėtam leidiniui. Gal kopija? Ne, ne kopija — iš karto matyti iš iliustracijų (dail. Jukūnas). Tai kodėl nepalikio pulkui V. K. Jonyno iliustracijų?

Niekio nesakau prieš dailininką Jukūną ir jo talentą nesvarstau. Bet ką jis ten papasė? Ar tai toki buvo Donelaičio būrai? Ar iš viso teikėsi leisti bent kiek pastudijuoti Mažosios Lietuvos praeitį ir anų laikų buitį, kaip tai darė dail. Jonynas? Turbūt ne. Nes Jukūno "būrai" tai ne Donelaičio parapijoms, o tikrai pavolgės būrikai! Gerai dar, kad bent pats Donelaitis pa-

darytas ne taip jau labai panašus į pravoslavų popą... O gal dail. Jukūnas vaizduoja dabartinę "Kalinigrado" sritį? Greičiausia taip ir bus, nes trobesiai apgriuve, žmonės skarmalais susijusę — tikri kolchozninkai, o tarjami vokiški dvarponiai bei tūfūnai tai jau baisiai panašūs į "isterbitelius" ar tiesiog į enkavedistiskus plytnukius.

Išvertė Donelaičio "Metus" į kinų, rusų, čekų, lenkų ir kitas kalbas — ir vis pridėjo tas burliokiškas iliustracijas. Kažin ką pasakytų dėl to senais Kristijonas, Tolminkemio klebonas? Kažin ar jis iš viso yra kada pasisakęs apie "didžiųjų broliškąją tautą"...

Tiesa, vieną kartą tikrai pasisakė. Būtent, 1757 metais, kai carienės Kotrinos laikais ir Mažoji Lietuva buvo pirmą kartą "išlaisvinta" bei paskelbta "nuo amžių rusiškų kraštų". Tada dar, kad bent pats Donelaitis pa-

skelbtas šventuoju, o ryšium su tuo ir Mažosios Lietuvos kunigai gavo įsakymą tą įvykį atitinkamai paminėti pamoksluose.

Paminėjo ir Donelaitis. Paškaitė "prikazą" ir pridėjo: "Tasai Aleksandras turbūt buvo geras žmogus, nes kitaip nebūt jo įventuosius kėlę. Bet bėda, kad jūs, mano mieli parapijony, jo nepažįstat, nepažįstu ir aš. Todėl mes apmastykime šventojo rašto žodžius, parašytus apaštalo Povilo laiške korintiečiams, kurie skamba šitaip: "Kalvis Aleksandras man yra daug bėdų pridaras — tegu Dievas jam atitinkamai atsilygina..."

Lankytojas

Kitame numeryje — ištremtoji lietuviška knyga dalyvauja "soclentynėse".

DIRVA

LAUKIA

JOSŲ TALKOS!

tiktai Stroh's alus turi*

*Šviesesnis, skonesnis,
daugiau gaivantis
malonumas, gaunamas
verdant prie 2000 laipsnių!
Taip, tik Stroh's alus
turi. Yra vienintelis
Amerikoj ugnim
verdamas alus!

Dabar už vietines kainas

JUMS PATIKS

Stroh's

YRA ŠVIESESNIS!

The Stroh Brewery Company, Detroit 26, Michigan

KETURI SUSITIKIMAI

K A V I N Ė J Ė

PARUOŠĖ JONAS UR. PALUKAITIS

Užiname kavinę. Užsakome kavos ir atsisėdame. Netrukus pastebime, kad beveik visi svečiai į mus be paliovos spokso.

— Turbūt atrodau, kaip baidyklė, — sako žakelina.

— Ne, aš manau, kad tik dėl to, jog mes užsieniečiai.

Vienas vyras, sėdėjęs prie gretimio stalo su žmona ir dviem vaikais, staiga atsistoja ir prieina prie mūsų. Droviai nusilenkia.

— Atsiprašu, turbūt lankote Budapeštą? — klausia laužyta vokiečių kalba.

Mes linktelime.

— Kaip patinka?

Pareiškiame, kad tik šiandien atvykome. — Budapeštas kadais buvo gražus miestas, bet dabar jau nebe tas. Aš manau, dar yra gražių miestų pasaulyje — Viena, Parizius, Roma.

— Buvote ten?

— Ne, aš niekada nebuvau užsienyje. Skaičiau knygos. Ir dabar nuolat vartau knygas su užsienio valdais. Ne, nebuvau ten. Bet dabar norėčiau. Ir tuoj pat.

— Kur išmokote vokiškai?

— Iš knygų. Bet dabar jų sunku gauti.

Ak, aš norėčiau išbėgti iš čia. Tik deja, nieko negalima padaryti.

Paskui jis pakrato mūsų rankas ir vėl nusilenkia.

— Aš turiu eiti. Atsiprašu, kad užkalbinau, bet buvo taip malonu su jumis pasikalbėti.

Jis grįžta prie savo stalo, dar kartą nusilenkia ir su žmona bei vaikais išeina. Visi jie vargingai apsiėmę. Tačiau įspūdis — kalbėjome su išsilavinusiu žmogumi.

— Norėčiau žinoti, kuo jis anksčiau buvo ir ką jis dabar veikia? — sako žakelina.

Mūsų pasikalbėjimas, aiškiai mačiau, nepapratai domino netoliese sėdėjusį vyrą. Jis, visai nesislėpdamas, stengėsi sugauti kiekvieną mūsų pokalbio žodį. Staiga pamačiau jį atsistojant ir iš lėto žingsniuojant mūsų pusėn.

Jis galbūt trisdešimties metų, aukštas, kiek perilgais juodais plaukais. Artėdamas prie mūsų stalo, griebia kėdę ir staigiai judesiu iškelia ją aukštyn. Pasiekęs mus, kėdę nuleidžia, pastato ją, atramą atsukdamas stalo pusėn, permeta koją per sėdynę ir taip,

tartum raitas, atsisėda prieš mus. Iš marškinių kišenės išsitraukia cigaretę bei žiebtuvėlį, lėtai užsidega, išpučia didelį dūmų kamuolį oran ir draugiškai nusisypso.

— Užsieniečiai čia retas dalykas, o į reitenybes reikia pasižiūrėti. Atsiprašu, kad spoksau į jus.

Jis kalba puikiai vokiškai. Mes taip pat nusisypsoms. Sunku ką nors į tai atsakyti.

— Ką čia veikiate? — klausia nepaprastai draugiškai. — Biznis? Pasivažinėjimas autobusu?

— Ne, — atsakau, kiek lukterėjęs.

— O, atsiprašu. Tamstos nepasitikitė. Tačiau be reikalo. Esu Lukas Janas, vadinkite mane tiesiog Janos, taip paprasčiau.

Jis ištiečia mums ranką.

— Na, o dabar, po iškilmingo pasisveikinimo, manau galia jus pakviesti vienai taurėlei.

Ir, nelaukęs mūsų atsakymo, šūktelia arčiausiai stovėjusį kelnerį.

— Aš spoksau į jus, tačiau iš tikrųjų jūs atvažiuote mūsų pasižiūrėti. Ar daug jau pamatėte? — klausia toliau.

— Nelabai, — numykia žakelina.

— Aha, jūs esate girdeje apie slaptąją policiją ir nenorite kalbėti. Tačiau nebijokite, aš nesu iš AVO.

Jis žvilgtelį į mus visai rimtai ir po to nusisypso.

— Taigi, prašau, aš matau, kad jūs ma-

nim netikite, bet jūs turite tikėti. Aš taip norėčiau pasikalbėti su užsieniečiais. Tai yra, aš iš viso mėgstu plepėti.

Atnešama degtinė, ir Janos pakelia stiklą į žakeliną, vėliau į mane.

— Į užsieniečių sveikatą ir kad daug dar jų atvyktų Vengrijon, — vienu gurkūniu nuryja vią turinį, brūkštelia ranka per lūpas ir atsidūsta.

— Išvada, prašau: jūs čia nei biznio nei pasivažinėjimo tikslais. Gal diplomatas? Ne, jūs neatrodote kaip diplomatas. Neatrodote, kaip valdininkas. Gal futbolistas? Ne, tikrai ne. Kas belieka — sunku, — jis papurto galvą.

Man jis patinka. Nesvarbu, išmintinga ar ne, aš patikiu jį.

— Aš esu žurnalistas, — ir, vos tik prasižiojęs, pasigailiu. Žakelina žiūri į mane įspėjanti žvilgsniu.

— Ak, žurnalistas, — sušunka Janos. — Puiku! Žmogus, kuris prirašo daug žodžių apie daugelį dalykų! Ak, kaip pavydiu jums! Aš dirbu ministerijoje. Ten taip pat daug žodžių, bet jie tušti. Žinoma, nesvarbiu poste, bet vis dėlto tarnyba. Kad aš būčiau žurnalistas, tai galėčiau rašyti kiek noriu apie daugelį dalykų, kuriuos tenka matyti ir girdėti. Tai, būčiau laimingas! Papasakokite man, viską!

Jo susižavėjimas yra skatinantis, tačiau aš turiu būti atsargus.

— Žiūrėkite, — ne, aš negaliu jam paaiškinti, jo nežaisdamas. Tačiau jis pats ateina pagalbon:

— Prašau, aš tikiu, aš žinau, ką norite man pasakyti: jūs manęs nepažįstate ir, žinoma, nenorite rizikuoti.

Jis išsitraukia iš kišenės popierio, pieštuką ir, kažką parašęs, ištisia man:

— Čia mano adresas ir ministerijos, kurioje dirbu, telefono numeris. Jei kada nors turėsite laiko ir prireiks žmogaus, kuris jums aprodytų Budapeštą, pašaukite mane arba užsukite pas mane į namus.

Ir po to atsiveikina:

— Taip, atsiprašu už sutrukdyimą, iki pasimatymo.

Dar kartą pakrato mūsų rankas, pamoja kelneriui ir dingsta. Aš pareikaliauju sąskaitos. Ten įrašyti tik du kavos puodeliai.

— Kaip su tais dviem stiklais degtinėmis?

— Ponas Lukacs juos užsakė, ponas Lukacs juos apmokės, — atsako kelneris.

— Ar jūs jį gerai pažįstate?

— Jis senas mūsų klientas.

— Ar jis aukštas valdininkas?

— Atsiprašu, mane kažkas šaukia, — atsako kelneris ir nuskuba.

— Mes turėjome būti atsargesni, — sako žakelina. Ir aš, deja, turiu pripažinti, kad ji teisi.

(B. d.)

Mūsų jūrų kapitono linkėjimai iš Indijos

Nepriklausomos Lietuvos valstybės stipdininkas Kostas Burbulis, baigęs jūrininkystės mokslus Belgijos jūrų akademijoje ir ten įgijęs tolimojo plaukiojimo jūrų kapitono diplomą. Kol Lietuvos prekybos laivynui švietė Lietuvo trispalvę, jis jai ir jūrai ištikimai tarnavo. Ejo įvairias karininko pareigas viename ar kitame Lietuvos laive, atlikdamas reikiamą praktikos stažą prieš įlipant į laivo kapitono batus, kuriuos jis greitai jau būtų ir apslavęs, jei ne baisi raudonoji audra — pražudžiusi netik mūsų laivyną, bet ir visą kraštą.

Kostas Burbulis, kaip patriotinių nusiteikimų lietuvis, nesilenkė raudonajai vėliavai, o ryžosi likti svetimuose, kad ir karo debesimis apsiniauksiuose vandenyse, kol paskui karo audra, kaip ir tūkstančius kitų tautiečių, ir jį nubloškė į Vakarus. Jis vienas iš pirmųjų pokarinių imigrantų čia Amerikoje, nežūrint čia jau netaip svetingų įstatų jūrininkams, neturintiems Amerikos pilietybės, jis vistiek liko ištikimas jūrai ir jūrininko profesijai. Kad ir sunkiai, bet vis dėlto gavo tarnybą Amerikos prekybiniame laivyne ir vėl išsileido į plačiuosius horizontus.

Pagal Amerikos įstatymus, neturėdamas Amerikos pilietybės, K. Burbulis, kad ir turėdamas kišenėje kapitono diplomą ir didelį laivui vadovaujančio karininko stažą, vėl pradėjo nuo eilinio jūrininko. Bet ylos maiše nepaslėps — greitai visų būdavo pastebėtas, kad dirba ir laikosi ne kaip eilinis jūrininkas, o ir supranta daug daugiau, negu iš jo reikalaujama. Greitai būdavo paauskštintas iki įstatymo lestinos (svetimšaliams) ribos ir taip keliavo visais pasaulio vandenimis.

Galiausiai — gavęs Amerikos pilietybę, stvėrėsi darbo pasiruoti čia papildomiems egzaminams, kad galėtų užimti karininko vietą. Ir štai, šiomis dienomis, Kostas Burbulis jau kaip II-sis laivo kapitono padėjėjas Amerikos laive S. S. "Paine Wingate" rašo laišką vienam Dirvos bendradarbiui net iš Bombėjaus — Indijoje, siųsdamas jūriškų sveikinimų netik jam, bet ir visiems Dirvos skaitytojams.

Vadinasi, lietuvis likęs ištikimas jūrai ir čia savo atsiekė. Šiandien jau yra Amerikos prekybos laivyno karininkas. Neabejojame, kad ateis ir naujas laimėjimas — kapitono laipsnis.

vb.

Kas bus toliau...

K. S. KARPIUS.

Pavojingos nesamontės

Sovietams į erdves paleidus savo "sputniką" ir tuo atžvilgiu Ameriką pralenkus, čia išryškėjo trys paskiros grupės, turinčios savo ypatingus tikslus.

Vieną grupę kaip paaiškėjo, projektuojant paleisti Amerikos "satelitą" tuli aukštieji valdininkai ir mokslininkai išvystė asmeninę apmąstą ir pavydą vokiečiui mokslininkui Wernher von Braun, kuris istobulino kariuomenės departamento raketą Jupiterį. Pralėistas metas laiko ir išmesta daug milijonų dolerių dirbinimui kitos, specialios rakėtos, kaip viena jau buvo paruošta išsivimui.

Antra grupė, kuri nusistatė vilkinti tą reikalą, buvo pačios valdžios nariai, nepatenkinti visuomenės ir kongreso spaudimu administracijos mažinti pasakius, kaip dides valdžios išlaidas, varžyti neribotai išpūstą biudžetą. Dabar, reikdami, kad pinigų varžymas sutrukdė "satelito" paruošimą, atgriebe progą reikalaui daugiau pinigų, kartu skeldami, kad svarstytas kitais metais gyventojams mokesčių sumažinimas jau turi būti užmirštas. Biliškai esą reikalingi Amerikai, kad pralenktų rusus.

Trečia grupė, pati pavojingiausia, prisidėjusi prie "satelito" sutarandymo yra ta, kuri rūpinasi, jog sovietai stovėtų pirmoje vietoje: ji patvarkė, kad Stalinas ir raudonoji armija įeity į Berlyną kaip Vokietijos nugalėtojai. Ji sekmingai pravedė Kinijos sukomunistinimą įtikinant Ameriką, kad Kinijos komunistai kariautojai esą tik valstiečiai-zemdirbiai, kovoją už žemės reformą. Ji privedė Trumaną atšaukti generolą MacArthurą iš Korėjos, ir kad Eisenhower nutrauktų Korėjos karą, neleidamas jį laimėti.

Dabar, kaip tik rusų "satelitas" paleistas, pasiluosavo visi varštai, trukdę Amerikos bandymus: Jupiteris iššautas iki 4,000 mylių į erdves, prieš "sputniko" tik 500 mylių aukštį. Praveista keli sekmingi šovinių bandymai, pasiekę savo taiklius už 1,500 mylių. Taigi, rusų pralenkti kaip ir nereikia...

Rusijai nugalėti — reikia užkariauti erdves...

Sovietų draugai ir agentai skleidžia mintį, kad Amerika turi dirbti pabūklus erdvių užkariavimui, jei karui kilus nori Rusiją nugalėti. Tai būsią galima padaryti tik iš erdvių, iš specialiai įrengtų dauses "stočių", ar gal net "stočių" ant mėnulio.

Jų tikslas yra visais būdais išvengti tiesioginio Amerikos karo su Rusija čia pat ant kietos žemės, nes Amerika tikrai pajėgtų Rusiją sudraskyti. Ir to tie sovietų draugai labiausiai bijo.

Rengiant erdvėse ir ant mėnulio "stotis", Amerika būtų priversta į ekonominį bankrotą, gyventojai prisilėgti baisiais mokesčiais. Dabar valstybė jau pluduriuoja 272 milijonų dolerių skolų jūroje. Tos skolos būtų padvigubintos. Ta baisi našta priverstų kraštą prie komunistams reikalingos katastrofiškos padėties. Rusija tuo būdu liktų nepaliesta — ir laimėtoja, komunistams pravedus perversmą pažadais "išgelbėti" kraštą iš bankroto.

Sovietų "sputnikas" tapo geras argumentas tai grupei, kad Rusija gali užpulti Ameriką iš erdvių. Už iki šiolei pralėistus bilionus dolerių ginklaviimui ir pasiruošimui gintis, Amerika būtų galėjusi Rusiją suduoti, nes ji yra pasiskėlbusi Amerikos atviru priešiu. Tačiau Amerika niekaip neprileista pastatyti Rusiją į jai priklausomą vietą, ir tiek įgaudinta nuolat stiprėjanti Rusija — ją tiktia amerikiečių akys padarė sovietų agentai ir jų

vadovaujami suklaidinti tūkstančiai amerikiečių. Amerikai liko tik kiekvieno atveju pripažinti naujai įsigalintį Kremliui kiki ir prašyti jos taikos.

Nors sovietai yra nusistatę Ameriką sunaikinti, Amerikos kūrė vadai dirba rusams pataikaudami. Čia dažnai važinėja

Is šalies žiūrint

Sputnikas ir lietuviai

Maskvinis dirbtinis mėnulis paleistas į padanges ir dabar skrenda aplink žemę, bet tai įvyko ne be lietuvių tautos.

Kaip tai? Juk tai keistas pasigyrimas. Ne. Tai ne pasigyrimas, o fakto nurodymas.

Sputniko suplanavimas, pagaminimas ir jo į erdves paleidimas atsiėjo labai daug pinigų. Maskvos despotai pagatavi paskutinį žmonių kraują lašą išspausti, kad tik moderniškai apsiginkluotų, kad tik smarkesnę propagandą pavarytų, kad tik prasimuštų į naujus užkariavimus. Tam panaudojo ir sputniką.

Lietuviai, likę anapus geležinės uždangos, skursta ir vergauja su kitomis tautomis, kad raudonieji despotai turėtų už ką savo užsimojimus vykdyti. Taip pat įtraukti ir užsienio gyventojai lietuviai. Tai daroma leidimu šelpti saviškius, likusius anapus geležinės uždangos.

Užsienio lietuviai juk ne už vieną milijoną dolerių yra pasiuntę gėrybių. Muitais už tuos labdaros darbus raudonieji despotai grynais pinigais gavo ne vieną milijoną dolerių.

Tai va kokiū būdu lietuviai prisidėjo prie sputniko.

Demokratų priekalbiai respublikonų valdžiai

Eleonora Rooseveltienė tvirtina, kad respublikonų valdžia klystanti nepripažindama raudonosios Kinijos. Įrodinėja, kad Amerika neturėjusi prileisti prie Sueso kanalo krizės.

Adlai Stevenson, du sykū buvęs demokratų kandidatas į prezidentus, įrodinėja, kad dabartinė administracija netekus valdovybės politinė, karinė ir moralinė srityje.

O kad demokratų administracija, išgelbėjus Maskvos despotus iš pražūties, juos visokerio-

sovietų šnipų gaujos pavidale mokslininkų, medikų, vyrų ir moterų. To neįtenka: Dulles paskelbė, kad pradės su Maskva derybas įsileidimui čia sovietų technikų, mokslininkų ir kultūrininkų. Ir daugelis amerikiečių milijonierių pasruošę juos globoi.

Šios trečios grupės mokslininkai, specialistai ir aukšti pareigūnai, dirbą iškelimui Amerikos ant mėnulio, be abeja buvo pozicijoje sukelti intrigas prieš von Brauną, sutrukdyti jo rakietos išsivimą, kai pasirodė, kad Jupiteris gali būti paleistas į dangų jau prieš metus.

pai sustiprino, davė progos pagrobti Europos vidurio tautas ir Kiniją, tai buvo gerai. Tada Amerikos vadovybė, teisingumas ir politinė išmintis stovėjo aukštai.

Demokratų vadai mato mus, bet drąsioji negali pamatyti.

Kristaus Karaliaus šventė

Toji šventė jau praėjo. Ji pripuola paskutinį spalio mėnesio sekmedienį. Kaip ir praeityje šiemet tos šventės proga buvo nemažai rašoma apie Kristų kaip karalių. Bet šiemet, kaip ir praeityje, pagrindinis reikalas nebuvo minimas. Nebuvo užsiminta apie Kristaus Karaliaus pavaldinį pagrindinę pareigą.

Žemiškojo karaliaus pavaldiniai privalo taip sugyventi, kad nereikėtų savo tarpe kraują lieti, kad nereikėtų savo tarpe kariauti.

Baltieji ir raudonieji carai

George E. Sokolsky yra pagarsėjęs kolumnistas. Jis yra palankus lietuviams. Viename straipsnyje buvo užsiminęs apie Amerikos indijonų reikalus. Tame straipsnyje buvo toks sakiny: "Of course, if the various treaties with the Indian nations were revoked and the Indians were recognized as people, like Syrians or Lithuanians, they might sue for their ancestors' lands and that would be embarrassing to everybody." Galop rašytojas išvedžioja, kad vengrai buvo laimingesni Habsburgų monarchijoje, o žydai, nors carų buvo nekenčiami, bet jie tada ten geriau gyveno, negu prie Stalino ir Kruščiova.

Londonė leidžiamas katalikų laikraštis Tablet buvo pasiuntęs savo korespondentą Maskvon. Sugrįžęs tasai korespondentas be kitko pasakoja, kad veik visi Rusijos žydai, kurių yra apie 3

milijonai, pagatavi tū tūjau apiešti Rusiją ir vykti Palestinon, ar Amerikon, jei tik gautų leidimū. Begtų iš Rusijos ne tik žydai, o ir lietuviai ir kitos tautos.

Kvietimas į vienybę

Tai pirmojo pasaulinio karo amerikiečiai buvo labai antipatijai. Toks nusistatymas čia tvėrė nuo pat karo už nepriklausomybę. Bet viskas pasikeitė kai Amerika apsiprendė įstoti į pirmąjį pasaulinį karą greta Anglijos.

Tie Amerikos ryšiai su Anglija sustiprėjo antrojo pasaulinio karo metu. Bet reikalai gestelėjo, kai pernai Anglija drauge su Prancūzija sumanė Sueso avantiūrą. Amerika tai avantiūrai griežtai pasipriešino ir anglai turėjo nusileisti. Tai buvo angliams kartus pipiras.

Tokiu reiškinu gerėjusi ir naudojosi Maskva. Ir Amerikai ir Anglijai pamatė, kad tokia padėtis negali tęstis ir abeji emė padėti gelbėti. Viskas atitaisyta Anglijos karalienės atsilankymu Amerikoje. Reikala sustiprino Anglijos premjero Macmillano atsilankymas Washingtonė ir jo pasikalbėjimas su prez. Eisenhoweriu. Jie nutarė kviesti į vienybę visą laisvąjį pasaulį.

Tai va ką daro didžiųjų valstybių vadai pavojaus akivaizdoje. Dar didesnis pavojaus buvo aiškūs Europos vidurio tautos nuo pat pirmojo pasaulinio karo pabaigos. Bet tada ten neatsirado vadų, kurie lenkus, lietuvius, gudus, ukrainiečius, austrus, vengrus būtų pasukę vienybės keliu. Nei dabar tokių vadų neatsiranda.

Sąžinės budinimas

Neretai užsiminama apie reikalą budinti vakariečių vadų sąžinę, kad jie atsimentų paverg-

Robert H. Christenberry respublikonų partijos kandidatas į New Yorko mayoras litavių tarpe. Bešinėje advokatas Wm. J. Drake-Drummas New Yorko respublikonų partijos visų amerikiečių lietuvių grupės pirmininkas. Dešinėje tos grupės vicepirmininkas, žurnalistas Vladas Barlauskas.

tas tautas anapus geležinės uždangos ir imtusi priemonių jas laisvinti. Pavyzdžiui, tuo klausimu rašė P. V. Raulinaitis Drauge (spalio 15). Be kitko parašė:

Tiesa, kartais sąžinės balsas pasibeldžia į vakarų demokratų vadų širdis. Jie pasidaro neramūs ir pradeda kalbėti apie esamą aameng ir tautų sprespaudą, persekiojimus ir vergiją, skiria komitetus, daro rimtus ir išsamius tyrinėjimus, surašo juos į storas knygas, kuriose surinkti faktai šaukiaai dangaus keršto; net savotiškai žadamas pavergtosios tautos laisvės ir nepriklausomybės atstatyma.

Bet girdi:

Praeina progos, nutyla kalbos, primirštama pažada, dulkėmis apsidengia balsų

faktų pilnos storos knygos; laisvės trokstančios ir dėl jos kovojančios tautos toliau lieka vergijai, naikinimui, sprespaudai ir sutenoms.

Prileiskime, kad vakariečių vadų sąžinė nubunda. Prileiskime, kad ir Maskvos viešpačių sąžinė kokio stebuklo paveikta nubunda taip, kad viskas gerofon pusei pakryps. Prileiskime, kad raudonieji išsikrausto iš Europos vidurio. Kas ten tada pradėtų vykdyti? Juk pasifkartotų tai, kas buvo po pirmojo pasaulinio karo. Ar tai pageldautinas reiškinys?

Patark kaimynus

prenumeruoti
DIRVA!

ISPEJIMAS

Veit teko pastebėti, kad kaskdienės neatsakomingos firmos skelbiai primančios dovanų siuntinius persiuntimui į S. S. S. R.

Jaučiame savo pareigą pranešti visiems tokių siuntinių siuntėjams, kad visi taip vadinami agentai ir subagentai uždaryti ir siuntinius dabar gali siųsti tik per oficialiai autorizuotas firmas, kurios turi Inturisto, Maskvoje, duotus leidimus. Apsaugojimui jūsų giminių Lietuvoje interesus ir jus pačius nuo perdoto mokesčio įvairių rūšių tarpininkams, pastikrinkite, kad firma kuria siunčiate jūsų

DOVANŲ SIUNTINIUS Į LIETUVĄ, S. S. S. R.

siunčiate per atsakingą firmą turinčią neabejotiną reputaciją ir kuri turi teisę priimti tokius siuntinius. Mes esame tame biznyje daugiau dvidešimties penkių metų, kartu patys džiugiamės dešimtimis tūkstančių patenkintų klientų. Kiekvienas siuntinys, atneštas ar atsiųstas į bet kurią mūsų įstaigą, kurių sąrašas patiekiamas žemiau, išsiunčiamas

TIESIOG Į S. S. S. R. BE JOKIŲ TARPININKŲ

Tai sutaupo laiką ir pinigus, neraikalauja jokių ypatingų mokesčių ar pelno. Galite siųsti naujus daiktus, medžiagas drabužiams, avalynę, odas, maisto produktus, vaistus ir t.t.

GLOBE TRAVEL SERVICE

(PARCEL DEPARTMENT)

716 Walnut St.	1991 Broadway	4102 Archer Ave.	6446 Michigan Ave.	1165 E. 71st St.	Room 10 Ellis Bldg.
* Philadelphia 6, Pa.	* New York 23, N.Y.	* Chicago 32, Ill.	* Detroit 10, Mich.	* Cleveland 3, Ohio	469 East Broadway
LQmbard 3-3455	LYceum 5-0900	FRemont 6-6399	TAashmore 5-7560	UTah 1-0897	* So. Boston, Mass.
					ANdrew 8-9794

Eagle Stamps padeda taupyti su kiekvienu pirkinium didžiulę rūšio krautuvę!...

the MAY company's BASEMENT store

PILNAI ĮSTATYTAS Sunkios rūšies 100% WOOL PILE
Needlepoint Wilton Broadloom

Pilnai įstatytas su Mothproof Waffle Hair apačiai!

9, 12 ar 15 pėdų pločiai... 12.99 vertės

Šis didelis kilimų importuotojas pradėjo savo sandėlio sutartį, jis mums davė gerą kainą tūkstančių yardų aukštos rūšies kilimų. Ir dėl to mūsų didelis pirkimo jėga leidžia mums pirkti didesnius kiekius, mes pasinaudojome jo pasilijimu. Todėl yra ir ši kaina: Pamatykite grafius 3-D raštus audarytus iš trijų aukštumų. Kietas, stangriai auvertas viršus mabjo žinganių... pasulinkas ir nerodys pasijojimo. Spalva kiekvieno norui. Spalvos: nutria, pilka, beiga, šalia ir raudona.

Patogus išsimokėjimas pagal sutartimą

JOKIO ĮMOKEJIMO

The May Co.'s Basement Floor Covering Department

Downtown and On-the-Highways

8.99
Kvadratinis
yardas

Kiekio kito pirkiti!

Vokiečių karinė slaptoji žvalgyba paskutiniojo karo metu

VAKARU VALSTYBĖSE

Pagal Paul LEVERKURHN rašoma
Atpažinoja L. S.

Prancūzų komunistai vokiečių tarptautinėje

Vienas Brandenburg dalinio kariuomenės paskutiniojo karo metu žvalgybos vadovybei išnaudoti prancūzų komunistų pasiekimus. — tuo silpninti Prancūzijos atsparumą ir išvengti karo pramonę. Ši idėja tuoju didelio pritarimo nerado. Komunistai gan skeptiškai: jis buvo didelis antibolševikas, bet komunistai jais jokio bendrabarbiavimo, net kare.

Tačiau tokią gerą mintį nebuvo galima praleisti. Jis buvo didelis. 1939-40 metais, žiemos mėnesiais, kai kariuomenės nieko neveikdamos stovėjo viena prieš kitą, Užsienio Reikalų Ministerijos Informacijos skyrius paruošė eilę leidinių ir lapelių tikslu demoralizuoti prancūzus.

Viešas sukosi apie du svarbiausius šaltinius: "Mirtis už Dangų" ir "Angliai kovos iki paskutinio prancūzo". Tai šaltiniai skelbė į garsiakalbių visame fronte ir prancūzų linijose, o šaltiniai skelbė atsiskaitymų buvo išimti iš lėktuvų paštoje Prancūzijoje arba pasiekti paštu. Dalia ir Anglijon.

Hitler-jugend'as išties dienas rašė adresu, pasirašė dėsamas Paryžiaus ir Londono telefonų knygomis. Kad šaltiniai ne normalių šaltinių, tie atsiskaitymai buvo sudėti į įvairių spalvų bei dydžio vokus.

Žvalgyba privalejo tą masę popieriaus pristatyti į paskirties kraštus. Dalia sumesta į švelnias ir tada dar neutralias Belgijos pašto dėžutes. Didžioji dalis, aprūpinta prancūzų pašto ženklais, buvo per Belgiją nugabenta Prancūzijos, kur tolimesnį paskirstymą "parūpino" jau pačių prancūzų paštas.

Belgijoje jau tada slaptoji žvalgyba panaudojo savo ryšius su komunistų partijos nariais ir funkcionieriais, kad jie platintų Prancūzijoje antibritinius bei kitus atsiskaitymus. Kartu buvo duoti komunistų agentams nurodymai ir techniški pamokymai, kaip vykdyti sabotажų karo pramonėje. Atitinkamai buvo išaudotas šūkis apie bendrą Vokietijos ir Sovietų Rusijos kovą prieš "kapitalistines vakarų pajėgas". Taip pat ir Thorezo dezerteravimas 1939 m. spalio mėn. 6 d.

Be to reikšmingiausias propagandinis efektas turėjo Molotovo pareiškimas 1939 metais spalio 31 d., kuriame jis pasakė: "Didžiausias nusikaltimas yra dalyvauti kare, kurį vedamas su naikinti nacionalizmui, prisidengus kovos už demokratiją skraiste". Tie Molotovo pareiškimai tuoju buvo iš lėktuvų paskiešti Prancūzijoje.

Kadangi, kaip jau minėjome, Canaris tą akciją tik labai nenorom toleravo, o taip pat daugelis senesnių karininkų vidiniškai jai prieštaravo, visi ryšiai buvo palaikomi tik dviejų žemesniųjų valdininkų. Ir tai, didžiuliu dalimi, jų pačių atsakomybė.

Laikė žygio Prancūzijos 1940 m. gegužės mėn., iš belaisvių pasakojimų, o ir iš kitų šaltinių patirta, kad atsiskaitymai pateko į karių rankas ir nebuvo bereikšmiais. Dalis belaisvių turėjo tuos lapelius su savimi ir laikė tai lyg pažymėjimą gauti įvairiems palengvinimams.

Taip reikalingas klostantis sudarytas "specialus štabas H" tikslu palaikyti tolimesnius ryšius su prancūzų komunistais. Šiokiai ir veikimas buvo nukreipti prieš de Gaulle, kurs buvo pavaizduotas kaip paskaitė vakarų kapitalistams, ir prieš "reaktionierius" sąjungininkus — britus, kurie negarbingai prancūzus paliko bėdoje.

Komunistų pagalba suėta į sąryšį su arabų nacionalistiniu Destour judėjimu. Šiuo norėta prieš britus nutekti prancūzų kolonialinę armiją šiaurės Afrikoje. Pasirodė, jog tie kariniai, nepergyvenę katastrofos Europos žemynė, menkai tereagavo į Herinas įtakas. Tik laivynas, kurs visad turėjo priešbiritišką nusistatymą, šis darbas atnešė šokių tokių vaisių.

Okupuotoje Prancūzijos dalyje komunistai su užslopinimu platino vokiečių žvalgybos paruoštus atsiskaitymus, gaudus, — tikriausiai dažnai nei nežinodami iš kokių šaltinių tas viskas atėjo. Net prancūzų spauda tuom pasinaudodavo. Liepos mėn., 1940 m. L'Humanité rašė: "Generolas de Gaulle ir kiti angli apmokami agentai labai norėtų, kad prancūzai kariautų už City. Prancūzai atsako tiems ponams Cambronn žodžiais... (Tas posakis atitinka lietuviškam: pabūčiuok...).

1941 metais, kovo mėn., kitas laikraštis, En Avant: "Gaulistai, City bankininkų patikintiniai, yra apsidėję su angliškojo imperializmu". Ir dar birželio 20 diena, 1941 m. vos 48 valandas prieš Hitlerį užpuolant Rusiją, L'Humanité skaitytojai rado savo laikraštį: "De Gaulle ir Catroux leidžia prancūzus žudyti dėl Anglijos".

Po dviejų dienų, prasidėjus vokiečių žygiui į Rytus, specialus H štabas liko dar darbo. Prancūzų komunistai gavo iš Kremiaus naujus įsakymus, kuriuos jie aklu paklusnumu vykdė, kaip ir visus ankstyvesnius.

Nuo to momento vokiečiai stovėjo prieš vieną frontą. Prancūzų pagrindinio judėjimo savo antspaudo uždėjo gaulistų ir komunistų susijungimas. Tas bendrabarbiavimas dar ilgai ir po karo nebuvo tam tikros reikšmės nuostojas.

Kova su Prancūzijos pagrindžiu

Kovą su priešais agentais bei šnipais pradėjo vedė vien kariuomenė, t. y. slaptoji karinė žvalgyba. Karui besitęsiant tas darbas vis daugiau perėjo į SD rankas. Ši organizacija dirbo kitoje dvasioje ir visai kitais metodais. Deja, ir Vyriausioji Kariuomenės Vadovybė, Hitleriui reikalaujant, darėsi vis radikalesnė, ypač kiek tai lietė bausmes, įkauti emimą ir jų sušaudymus.

Slaptoji gynyba laikėsi nusistatymo, kad įkauti sušaudymas prasileidžia tarptautinei teisai. O be to ji ne tik nepasiekia norėto tikslo įgadinti, bet greičiau veikia visai priešingai.

Kovoje su gaulizmu abi pusės laikėsi riteriškai. Išilgusius komunistai tai į savo visai kitą charakterį. Aktyvūs ir energingi komunistai išstūmė gaulistus iš vadovybės. Vis dažniau vykdavo pasiskelbimai prieš Karles, sandėlius ir kitas karines įrangas.

1942-aisiais ir 1943-aisiais metais prieš spionazą ir sabotажą veikla nuolat stiprėjo. Įvairūs šaltiniai buvo pramuokdavo agentai, kurjeriai, šnipai. 1943 metų gale prasidėjo planinga vieno pagrindinio grupių veikla. Tas vyko lygiai priešai su Commande d'opérations

Toronto Varpo choras su dirigentu muz. St. Gailevičium, švenčias 5 metų sukaktį.

TORONTO VARPAS SKAMBA PENKERI METAI

Tiesą, Toronto Varpas ne visur. Tad nenuostabu, kad ir po skambino, bet dainuoja. O daina, kaip ir muzika, žmogų veikia panašiai.

Kažkada moksleiviniai yra "atradę", kad žmogus be maisto ir oro negali gyventi. O neseniai keičiantis gyvenimo sąlygoms ir pradedus emigracijai į užjūrus, tie ansambliai ir chorai subirėjo, o išliko tik geriausieji ir tai labai pakitėjusiose sąstatuose.

Amerikos kontinente, dėl naujų darbo ir gyvenimo sąlygų, žmogui reguliuoja nuotaką, bet dar yra ir geri valstai sergančiam, nusimnusiui ir kritusiui melancholiškai. Lietuviai ir be mokslininkų atradimo seniai žinojo ir dėlto lietuvių liaudies dainose yra išreikšiamos visokios nuotaikos: džiaugsmo, paguodos, nusiramimo, pastiprinimo karo žygiuose ir t. t.

Lietuviai dainavo visuomet ir prieš pakrantę sustiprinimus bei karinius objektus okupuotoje srityje.

1941-42 metų žiemą buvo išalkinta viena didžiausių spionazų organizacijų — "Interallie". Šimtai sumty. Šiam plačiam šnipų tinklui vadovavo buvęs lenkų generalinio štabo karininkas, artimiausiais bendrabarbiais pasirinkęs gabius žmones iš mažesniųjų tautų.

"Interallie" dirbo labai gerai ir jos reikšmė prašoko tiek britų, tiek gaulistų atitinkamas organizacijas.

Po šio susekimo agentų veikla okupuotoj Prancūzijoje kiek apribo, bet 1942 metų bėgyje eilė vėl atsigaivė, stiprėti. Jos "importo" svarbiausias kelias ir toliau liko jūra: žvejų kuteriai bei anglių karo laivyno specialūs laivai.

Kaip minėta, visą ilgą pakrantę su daugeliu įlanku, pilnai apsaugoti buvo neįmanoma. Kitas kelias vedė iš Ispanijos per Pirenejų kalnus. Ir čia apsauga buvo sunki. Bet gi didžiausią "skylę" sudarė demarkacijos linija tarp užimtosios ir laisvosios Prancūzijos. Karas Rusijoje tiek sumažino okupacijai skirtas pajėgas, kad čia iš viso nebuvo menkai saugoma. Prieš radijo siųstuvai neokupuotoje dalyje galvojo dirbti veikl netrukdomai ir lengvai gauti reikalingas žinias.

Vėliau prisidėjo dar oro kelias. Vis dažniau atėdavo pranešimai apie lėktuvus, kurie sukinėdavosi virš jokios karinės svarbos neturintys orlaivai, taigi nežvalgydavo, o taip pat ir bombų nemėtydavo. Jie nunesdavo agentus, propagandinę medžiagą, ginklus, šaudmenis, sprogstamąją medžiagą su nurodymais kaip ją vartoti, be to, radijo siųstuvus.

Vokiečiai būdriai kovojo, bet savaime suprantama, kuo didesnis pasisekimas, tuo atsargiau dirbo priešai. Pirmoje 1942 metų pusėje, radijo-telegrafistas dažniausia kartu buvo ir žinių rinkėjas. Tik nekurie iš jų turėjo vieno ar kelis bendrabarbius. Greitai padėtis pasikeitė taip, kad kiekviena grupė gavo savo vadovą ir agentai vienas kito net nepažindavo. Pasidavę beprasmiška likviduoti surastų siųstuvų neišalkimus visos grupės.

Palengvinti kovą su agentais buvo panaudotos kariuomenės ir viešosios policijos radijo kuopos. Jos naudojo specialius radijo bangas reaguojančius aparatus, nurodantius siųstuvų kryptį. Be didelių, pastovų gylstuvų ieškotojų, naudota ir mažesni: automatinės ir rankiniai-neišjaujami. Be pastarųjų negalima apsiginti priešai gyvenamose vietovėse, ypač miestuose, kur tekdavo ieškoti nustatytam kvartale ar bloke.

Siųstuvų suėmimas darbas nesibaigdavo: reikėdavo stropiai sekti pavienius butus, jų kanktytojus ir t. t., kad suimant kuo didesnę grupės dalį iš karto būtų areštuota. Vien radijo-telegrafisto suėmimas daug naudos neduodavo.

1942 metais pasisekė Prancūzijoje pirmą kartą paveikti vieną prieš radijo-telegrafistą, kad jis dirbtų vokiečių naudai, perduodamas specialiai tam paruoštas žinias ir veiduodamas, jog jis ir toliau tarnauja anglams. Šioje slaptoje kovoje priešai buvo angli Intelligence Service.

Toki radijo "sėdimą" palaikyti nėra paprasta. Reikia ne vien klausimui atkurti ar nurodymus išpildyti, taip pat negalima vien neteislingus ar klaidingus pranešimus perduoti. Tos informacijos turi būti melo ir tiesybės mišinys.

(Bus daugiau)

sliržymo ir ištvermės.

Šiose eilutėse noriu skaitytojams priminti vieną tokių ryžtumo, darbštumo ir atkaklumo pavyzdžių: Toronto choras Varpas švenčia penkerių metų sukaktį. Penkeri metai, atrodo, nėra jau toks laikotarpis dėl kurio reikėtų daug skalyti. Amerikoje juk yra ne vienas choras, kurie savo amžių skaito dešimtmečiais. Garbė jiems už tai. Tačiau, atsiimant, ką Varpas yra padaręs per tuos penkeris metus, manau, bus pravartu susipažinti, jo tolimesnę veiklą skatinti ir remti.

Štai šiek tiek jo biografijos. Varpas gimė 1952 m. spalio mėn. 22 d., muzikui St. Gailevičiui atvykus iš Montrealio, pirmame suširinkime, kuriame dalyvavo 65 dainos mylėtojai. Pirmojon choro valdybon buvo išrinkti: pirm. J. Račys ir nariai E. Bubelis, P. Gulbinskas, P. Kaškelienė ir A. Venckutė.

Pirmasis choro pasirodymas (tik vyrų) buvo 1952 m. Kariuomenės šventės minėjime: vyrų choras padainavo 4 dalykus. Pirmasis choro koncertas įvyko 1953 m. gegužės mėn. 9 d. Ten pat jis buvo iškilmingai pakrikštytas ir suteiktas Varpo vardas. Krikšto tėvais buvo Ontario parlamento narys J. Yaremko, J. Matulionis, J. Strazdas, P. Radevičiūtė ir P. Monkienė.

Choras per savo gyvavimo penkmetį turėjo 72 koncertus: 1952 m. — 1, 1953 m. — 12, 1954 m. — 14, 1955 m. — 13, 1956 m. — 23 ir 1957 m. — 9.

Per visą penkmetį, nuo pirmosios dienos chorui diriguoja muz. St. Gailevičius. Ir jei choras šiuo laiku yra pasiekęs aukšto tobulumo dainų išpildyme, tai didžiausias nuopelnas tenka dirigentui St. Gailevičiui, kuris be kitų muzikinių gabumų turi dar vieną neabejotiną gabumą — diriguoti chorą.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

Varpas neapsiribojo savo gimtąja vieta Toronto. Jis koncertavo veik visose didesnėse Kanados liet. kolonijose: Montrealy, Windsor, Hamilton (3 k.), Tillsonburge, St. Catharine ir Niagara Falls. Taip gi koncertavo ir USA: Čikagoje (2 k.), Clevelande ir Detroit. Pora kartų koncertavo ir angliška kalbantieji praktinių žinių.

šiais tučliai papildę posėdžio. Bet vieno jie laukia iš viso: menės: nors atvykėte pasiklausyti jų ruošiamų koncertų.

Penkmečio sukaktuvėms paminėti koncertas įvyks 1957 m. lapkričio mėn. 9 d. Toronte, Eaton auditorijoje. Be Varpo mūšaus ir vyrų choro su nauja programą dalyvams svečiai solistai: Stompuzienė, Kristokaitytė, Vėrikaitis ir Rožaitis (tenoras). Choras pirmą kartą išpildys St. Šimkaus kantatą "Atsisveikimas su Tėvyne". Taipgi pirmą kartą su solistais bus atliktos ištraukos iš operų Carmen, Aida ir kt.

Varpas ruošiasi didingam koncertui, į kurį ne be pagrindo laukia mūsų visų atsilankymo. Tad iki pasimatymo Toronte, "VAKAR" choro koncerte. Gi visiems choro dalyviams ir dirigentui St. Gailevičiui — pasiryžimo ir ištvermės ir toliau skambinti per amžius vaikams Lietuvos!...

Aug. Vienas

LOS ANGELES

Amerikos Lietuvių Tautinės S-gos Los Angeles skyriaus valdyba šiomis dienomis posėdžiavo pas valdybos narį dr. J. Jukūną Lomitoje. Svarbiausiuoju aptariamųjų klausimų — Lietuvių Tautinai Namai Los Angeles mieste. Be to apkalbėta Dirvos rėmimo ir visa eilė bėgamųjų reikalų.

Los Angeles miesto valdyba per Amerikos Lietuvių Bendruomenės apylinkės valdybą yra pakvietusi lietuvių šiemet dalyvauti tarptautinės Kalėdų eglutės surengime. Eglutė rengti sudarytas ponų komitetas, kurin pakviestas: ponios Bielikienė, Waitkienė ir Yelič.

Sale eglutės bus ir tautodailės dirbinių parodėlė. Taip pat ir meninė dalis.

Šiomis dienomis čia mirė didžiausias pasaulio filmų pramonės magnatas, vienas stambiausių Amerikos filmų pramonės pionierių — Louis B. Mayer.

Savo laiku čia ir kitur plito gandas, kad L. B. Mayer esąs (kilimo) Lietuvos žydėlis. Bet dabar paaiškėjo, kad ne — jis gimęs 1885 m. Minske, Rusijoje ir šį kraštą, su savo tėvais, pasiekė būdamas dar vos 3 mėnesių amžiaus.

Clevelandiškas Vytautas Alskai atvyko į Los Angeles ir čia bando pastoviai įsikurti.

Amerikos Lietuvių Bendruomenės Los Angeles apylinkės valdyba paskelbė, kad padarėsi galutinę prof. M. Biržiškai (jo 75 metų amžiaus sukakties proga) pagerbti pietų apyskaitą, rando 42.51 dol. likutį. Visa ši suma valdybos nutarimu atiduota prof. M. Biržiškai.

Pačių pietų metu prof. M. Biržiškai su sveikinimais buvo perduota dar šios pinigines dovanos: Vilniečių S-gos Centro \$25, Kenoshos Lietuvių Bendruomenės apylinkės \$10 ir Lietuvių Profesorių Draugijos Amerikoje \$50.

Los Angeles lietuvių tautinių šokių grupelė dabar vadovauja ponis St. Fledžinskenė, o grupės reikalų vedėja yra Žibutė Bakytė.

Fledžinska anksčiau gyveno Australijoje, iš kur prieš metus laiko atvyko į Ameriką ir apsigyveno Los Angeles mieste.

Los Angeles BALFO skyrius aukų rinkimo vajaus pabaigėvėms surengė vakarą. Vakarą praėjo geru pasisekimu ir davė gražaus pelno.

Dabar pats laikas užsisakyti

DIRVA!

PATI PATIKIMIAUSIA FIRMA SIUNTINIAMS
PERSIŪSTI Į SSSR, LIETUVĄ, LATVIJĄ, ETIJĄ,
UKRAINĄ IR KITUS KRASTUS YRA
PARCELS TO RUSSIA, INC.
1530 BEDFORD AVE., BROOKLYN 16, N. Y.
Tel. IN 7-7272, IN 7-6465
Brooklyne įstaiga atitardys kaudies, ir sekmadieniais nuo 9 iki 9 val.
Šeštadieniais nuo 9 iki 4 val.
Pristatymas garantuojamas gavėjo parau.
Siuntiniai išlaunami skubiai.
Priešimimo punktas:
New York City, 78 Second Ave., Tel. ORchard 4-1540.
Mūsų skyriai:
Detroit 12, Mich., 11601 Jos. Campau Ave., TQwnsend 8-0298.
Hartford, Conn., 651 Albany Ave., CHapel 7-5164.
Los Angeles, Calif., 121 So. Vermont Ave., DUNkirk 5-6356.
Philadelphia 23, Pa., 832 North 7th St., Tel. WA 3-1747.
Chicago, Ill., 3741 W. 26th St., Tel. CR 7-2126.
Newark, N. J., 263 Market St., Tel. MA 2-6987.

JUOZO J. BAČIŪNO 50 METŲ
SPAUDOS DARBO SUKAKTIS

JIS PIRMASIS KLAPČIUKAS IR ZAKRISTIJONAS

VYT. ALANTAS

Socialinė, ekonominė ir kultūrinė aplinka, kurioje teko augti Bačiūnui, buvo nepavydėtina. Tokioje aplinkoje Bačiūnas ruošėsi į gyvenimą ir žengė pirmuosius visuomeninės veiklos žingsnius, kuri buvo susijusi su Town of Lake parapijais reikalais.

Šiandien Bačiūnas nebe pasididžiavimo prisimena, kad jis buvęs pirmas Town of Lake lietuvių parapijos klapiukas. Paūgėjęs jis ėmė dainuoti parapijos chore.

Bet duokime žodį pačiam Bačiūnui. Savo straipsnyje "Prisiminimai ir patikslinimai" paskelbtame "Drauge" sausio 24 d., 1955 m. jis pastebi, kad žinia apie Town of Lake lietuvių parapijos pasirodymus švęsti savo 50 metų jubiliejų, jį sužavėjusi ir sujaudinusi.

— Ji man staiga priminė, rašo jis, mano paties vaikystės dienas. Aš esu išaugęs toje parapijoje, tarp jos žmonių, tarp jos namų, gatvių, apylinkių. Kaip šiandien prisimenu tą apylinkę, kur šalia gatvių dar buvo sukalti iš lentų, o gatvės grįstos apvaliais medžio rastašiais išmirkytais smalioje. Ir prisimenu, kaip tada mes, vaikai, tose vietose, kur šiandien stovi namai, žiemos metu čiuožinėdavome...

Pastebėjęs, kad pirmutiniu puse prieš mišių patarnautojų buvo ne kas kitas, o jis, Juozas Bačiūnas, paminėdamas straipsnyje jis tęsia toliau:

— Aš buvau ne tik patarnautojas prieš mišių, bet atlikinėju ir zakristijono pareigas, kada parapija dar neturėjo savo bažnyčios, ir lietuvių pamaldas turėdavo lankyti arių parapijoje, kur klebonavo kun. Haynes... Linksmia prisiminti, kad anuomet kurį laiką kun. Haynes aš mokiau lietuvių kalbos...

— Vargonininkas Vladas Daukša išmokė mane ministrantūros. Gerai atsimenu tuos vaikystės laikus, kada per didžiąsias šventes aš, kaip pirmas ir seniausias patarnautojas, turėjau garbės su smilkytu, einant aplink bažnyčią, smilkyti kun. Skripkui, kuris norėdavo, kad smilkalo būtų daug... Už tinkamai atliekamas pareigas Parapijos Komitetas nupirko man uniformą, kuria labai didžiavausi...

— Taipgi atsimenu tuos laikus, kada po Kalėdų eidavome kalėdoti. Eidavo klebonas kun. Skripkus, vargonininkas Daukša, zakristijonas ir aš, kaip pirmas patarnautojas. Vakare, grįžtant namo, kun. Skripkus man visada duodavo 50 centų, na, iš parapijiečių gaudavau po penketuką, dešimtuką, o kai kada ir daugiau. Per dieną susidarydavo arti dviejų dolerių. Anais laikais tai buvo didelis pinigais...

— Kai paūgėjau, dainavau šv. Cecilijos chore. Giedodamas susipažinau su Precinausku, taip pat choristų, ir su jo rekomendacija (jis tada dirbo "Lietuvos" laikraštyje kaip raidžių rinkėjas) gavau darbo "Lietuvos" spaustuvių kaip "spaustuvės velniukas". Taip mano gyvenimas visą laiką sukėsi tarp lietuvių.

Tai, Juozukas buvo veiklus naujosios parapijos narys. Iš vienos pusės jis gyveno Ežero Mieste kaip gyveno ir visi kiti lietuvių, o gal ir nelietuvių vaikai. Jis tarnavo prieš mišių, žiemos metu čiuožinėdavo, žaidavo su savo draugais ir t.t. Bet iš kitos tas jo gyvenimas gerokai skyrėsi nuo jo draugų gyvenimo. Juozas buvo šeimoje vyriausiasis ir didžiausias sunkumų našta, su negalavus tėvui, turėjo užgulti ant jo pečių. Jis turėjo labai anksti imti rūpintis ūdždarbiu, ir tai, be abejo, negalėjo teigiamai atsiliepti į jo lavinimąsi mokykloje.

Bačiūno atsiminimai apie mokyklos lankymą nėra tokie spalvingi ir pasakyčiau, jausmingi, kaip kad apie jo, kaip klapiuko, "veiklą". Jis pasitenkina tik faktų konstatavimu:

— Lankiau amerikonišią viešą pradžios mokyklą, o kai Town of Lake įsisteigė lietuvių pradžios mokyklą, ėmiau lankyti ir ją. Mokyklą vedė vienuolės Nazaretės, atvykdamos iš lietuvių šv. Jurgio parapijos Bridgeporte. Mokykla iš pradžios įsikūrė paprastame "store" prie Hermitage gatvės, ties dabartinė šv. Kryžiaus bažnyčia. Mokykla įsikūrė pirmame aukšte, o antrame — vėliau apsigyveno seselės mokytojos. Vėliau parapija pasistatė savo mokyklą, o antrame aukšte įrengė laikiną bažnyčią. (Iš mano atsiminimų, šv. Kazimiero Akademijos Aidai, gruodžio mėn. 1950 m.).

Grįžus iš mokyklos, Juozuko laukdavo kiti darbai. Jis pasakoja:

— Tėvams buvo sunku išgyventi, todėl, grįžęs iš mokyklos, turėjau eiti dirbti: pardavinėti saldinius, saldžiuosius gėrulus ir ledus iki 8-9 val. vakaro. Ryte reikėjo keltis apie 3 val., nes buvau susitaręs su duonvežiui padėti jam išvežti duoną po namus. Vazinėdavau su suaugusiu vyru, bet man tekdavo nešioti duonos kepalus į antruosius ir trečiuosius aukštus. Taip dirbdavau iki 7 val. Parėjęs namo, truputį numigdavau ir eidavau į mokyklą.

Iš tų truputį atsiminimų nuotrupų mums sunku daryti, kad ir apytikrias išvadas, kaip ta aplinka paveikė jauno Bačiūno charakterio dorėjimąsi. Lietuvių išmintis sako: nėra to blogo, kas neišeitų į gerą.

Jei Juozukas būtų augęs geresnėse sąlygose, gal būtų, jo charakteris būtų susiformavęs lygiai toks pat, kaip kad Town of Lake aplinkoje, bet viena, man rodos, mes galime nesvyruodami pasakyti: tos sąlygos, kuriose augo Bačiūnas, suformavo arba bent daug prisidėjo prie susiformavimo tų jo charakterio bruožų, kuriuos mes vadiname iniciatyva, veržlumu, apskrumu, sumanumu ir jūdriu.

Tos charakterio savybės reikalingos kiekvienam žmogui, norinčiam šio to pasiekti gyvenime, bet ypatingai jos reikalingos verslininkui.

Gyvenimo sąlygos Bačiūną pačioje jaunystėje išstūmė į gyvenimo kovą, kaip boksininką į ringą. Iš ryto jis mokėsi, po piet — "prekybininkas". Ir pastebėtina tai, kad, skaitant jo ano meto atsiminimus, mums nesudėdavo įspūdis, kad jaunas Juozukas būtų "prekiavęs" tik gyvenimo sąlygų vertinimas. Mums atrodo, kad jis tą darbą mėgo, taip sakant, jį dirbo iš pašaukimo, kad jau tada ėmė reikėti jo verslininko gyselė, kuri pasakum išaivystė į plataus masto bizninių užsimojimus.

Analizuojant Bačiūno atsiminimus mums krinta į akis ir kitas džiugus momentas: jis neįkrito iš lietuviško vežimo, nors daugelis jo amžiaus lietuvių verslininkų, susižavėję turto burtu,

Lietuvos krepšinio pergales minint

Ateinanti savaitgalį, lapkričio 9-10 d. Chicagoje įvyksta vienas iš didžiausių šių metų lietuviško sporto įvykių — Lietuvos Krepšinio Pergalės XX-mečio Minėjimas, prisiminti Lietuvos valstybinės vyrų krepšinio komandos Europos krepšinio meistro titulo iškovojoimui, II-siose Europos vyrų krepšinio pirmenybėse 1937 m. Rygoje ir tokio patio laimėjimo pakartojimui III-siose Europos pirmenybėse, 1939 m. Kaune.

Daugelis iš mūsų gerai atsimename, koks buvo entuziazmas 1937 m. gegužės mėn. visoje Lietuvoje, kada mūsų krepšininkai, dalyvaudami Europos krepšinio pirmenybėse Latvijos sostinėje Rygoje, finalinėse rungtynėse nugalėję Italiją, parsivežė Europos krepšinio nugalėtojų laurus į Kauną.

Trumpai prisiminkime šias istorines pirmenybes. II-siose Europos krepšinio pirmenybėse dalyvavo 8 valstybės: Italija, Prancūzija, Egiptas, Lenkija, Latvija, Čekoslovakija, Estija ir Lietuva. Visos komandos buvo padalintos į 2 grupes, kuriose jos žaidė kiekviena su kiekviena. Lietuva papuolė į I grupę, kartu su Italija, Estija ir Egiptu.

Pirmose rungtynėse Lietuva nugalėjo Italiją 22:20, sekancioje — Estiją 20:15 ir trečioje Egiptą 21:7, tuo būdu savo grupėje laimėdama I vietą, palikdama Italiją II-je vietoje.

Antroje grupėje, I-mos vietos laimėtojų išėjo Prancūzija, o II-je vietoje liko Lenkija.

Pagal nustatytą tvarką I grupės laimėtojas turėjo žaisti prieš II grupės 2-ą vietą ir atvirkščiai. Tuo būdu Lietuvai teko žaisti prieš Lenkiją, o Prancūzijai prieš Italiją. Mūsų krepšininkai suvėlė 32:25; Italija įveikė Prancūziją. Tai gi finale dar kartą teko susitikti su Italija ir ją nugalėti 24:23.

Lietuvos pergalė buvo didelis netikėtumas, kadangi lyginant ankstyvesnius Lietuvos krepšinio pasirodymus, mūsų krepšininkai buvo skaitomi toli gražu ne favoritais.

Lietuvos valstybinėje rinktinėje šiose pirmenybėse žaidė: F. Kriaučiūnas (kapitonas), Pr. Talzūnas, Žukas, Z. Puzinauskas, A. Andriulis, L. Baltrūnas, Pr. Mažeika ir Kepalas.

Šie vyrai išgarsino Lietuvą

vardą ir pastatė Lietuvos sportininkus greta pirmųjų kitų Europos krepšinio sportininkų.

Visiems žinoma, kad ši pergalė buvo pasiekta dėka užjūrio brolių — Amerikos lietuvių — F. Kriaučiūno, Pr. Talzūno ir Žuko, kurie sudarė Lietuvos komandos pagrindą. Pranas Talzūnas laimėjo geriausio Europos metiko vardą.

Taipogi dideli nuopelnai tenka prieš tai Lietuvos krepšininkus treniravusiam Amerikos lietuviui Dr. Savickui ir vėliau, Pr. Lubinui, kuris buvo JAV-bių Olimpines krepšinio komandos kapitonas ir aukso medalio laimėtojas 1936 m. Pasaulinėje Olimpiadoje Berlyne.

Po šios pergalės, krepšinis žaibo greitumu pasidarė populiariausia sporto šaka Lietuvoje. Visame krašte buvo statomi krepšinio stulpai, pilama aikštėlės. Krepšinis išplito netikėtose miestuose, bet ir tolimiausiose užkampiuose. Tiesiog neįtikėtina, tačiau laike 2 metų krepšinis pasidarė mūsų tautinis sportas ir III-sios Europos krepšinio pirmenybės, 1939 m. Kaune, buvo sutiktos jau su pasitikėjimu ir pasiryžimu Europos meistro titulą apginti.

1939 m. pirmenybėse Kaune dalyvavo vėl 8 valstybės: Latvija, Estija, Lenkija, Suomija, Vengrija, Prancūzija, Italija ir Lietuva. Šį kartą nugalėtojas buvo išvestas žaidžiant tasų sistemoje, t. y. kiekvienas su kiekvienu.

Dešimtstūkstantinė žiūrovų minia su didžiausiu entuziazmu sekė septynių dienų trukusias varžybas, specialiai pastatytose puikioje sporto halėje.

Supuolimo dėka nugalėtojas buvo išspręstas jau pirmą dieną, kada mūsų krepšininkai su stipriausiu varžovu Latvija. Po labai įtemptos ir įdomios kovos Lietuvos rinktinė paskutinėje sekundėje išlėmė pergalę 37:36. Likusieji 6 varžovai buvo lengvai nugalėti augštomis pasėkmėmis ir Europos meistro titulas tapo apgintas, o Lietuvos sportininkų prestižas dar labiau išskeltas.

Po šios pergalės visu rimtumu buvo ruošiamasi dalyvauti Pasaulinėje Sporto Olimpiadoje, turėjusioje įvykti 1940 m. Suomijos sostinėje Helsinkyje. Tačiau už-

ėjusi karo banga viską apvertė augštin kojomis.

Šiose pirmenybėse Lietuvos rinktinės svorio centrą sudarė vėl Amerikos lietuvių su garsiausiu Pr. Lubinu priekyje, tačiau šį kartą jau turėjome priešingą visą eilę pirmųjų vietinių žaidėjų.

1939 m. Europos pirmenybėse Lietuvos spalvas gynė šie žaidėjai: F. Kriaučiūnas (kapitonas), Pr. Lubinas, V. Budriūnas, A. Andriulis, Ruzgys, Z. Puzinauskas, Pr. Mažeika, J. Jurgėla, L. Baltrūnas, N. Nikolekis, M. Šilupas, V. Leščinskas, V. Norkus ir Petras Leškas.

Sveitimieji užgrobė mūsų kraštą, karo audra išblaskė mus po visą pasaulį, tačiau 1937 m.

įžiebta ugnelė daugiau neįžgeso. Vokiečių okupacijos metu krepšinis buvo žaidžiamas ir tobulėjo kiek tik tuolaikinės sąlygos leido. Kas gi neatšimena garsiojo Dešimtuko Turnyro 1943 m. Kaune, kada 10 geriausių Lietuvos komandų pademonstravo gerą krepšinio klasę.

Užgriuvus raudonajam rytui okupantui mūsų krepšininkai buvo priversti skinti laurus savo pavergėjams. Juk ar ne lietuvių dėka Sovietų Sąjunga laimėjo visą eilę Europos krepšinio pirmenybių ir sidabro medalius 1952 m. ir 1956 m. pasaulinėse sporto olimpiadose.

Atsidūrę tremtyje mūsų krepšininkai irgi parodė savo gajusią pasaulį, tačiau 1937 m.

šioje anabizgijoje. Kamptono darbas ir Scheinfeldeo Kova tikrai liko amžinai įrašyti Lietuvos sporto istorijai.

Įsakiakie po visus kraštus lietuvių ir toliau tęsia šią tradiciją. Štai Australijoje L. Baltrūnas treniruoja Australijos krepšinio rinktinę. Lietuvis žaidžia Australijos olimpinėje komandoje. Vasario 16 Ginnazijos krepšininkai vieni iš stipriausių Vokietijoje. Pridrygata lietuvių sporto klubų JAV-se, Kanadoje, Australijoje, Anglijoje ir kt. Iki šios dienos pasauliui įrodė, kad esame krepšinį žaidžiant tauta!

Dabar grįšime prie minėjimo. Minėjimas yra rengiamas Vid. Vakarų Sporto Apygardos iniciatyva su FASK-to pritarimu ir patvirtinimu. Faktiškai minėjimo rengėjas yra specialiai šiam reikalui Chicagoje sudarytas komitetas, pirmininkaujamas žinomo Chicago lietuvių veikėjo Dr. St. Bležio.

Minėjimo programoje yra numatytas iškilmingas aktas, kurio metu bus pagerbti JAV-se gyvenę buvę Lietuvos valstybinių rinktinų dalyviai 1937 m. ir 1939 m. Europos krepšinio pirmenybėse. Taipogi bus penkių šiuo metu geriausių JAV-bių ir Kanados lietuvių krepšinio komandų turnyras, kuriame dalyvaus Brooklynio Lietuvių Atletų Klubas, Chicago LSK Neris, ASK Lituanica, Toronto LSK Vyčiai ir Detroito LSK Kovas. Turnyro laimėtojai FASK-tas yra paskyrę dovaną.

Dar viena įdomybė — tai minėjimą suvažiuosiu, buvusių Lietuvos rinktinės dalyvių pasirodymas aikštėje, sužadindami parodomąsias rungtynes tarpusavyje.

Susidomėjimas minėjimu Chicagoje yra labai didelis. Taipogi laukiama atvykstant daug svečių iš kitų miestų.

Ar jau
įstojai į
VILTIES
draugiją?

GREIT PATIKIMAI PIGIAI

Mūsų siuntiniai pasiekia gavėją Mes duodame 100% garantiją. Pailginkite mūsų firmos kainas per 3-6 savaites. kad siuntinys pasieks gavėją. su kitų firmų kainomis.

MŪSŲ KALĖDINĖS DOVANOS

Kaip ir praėjusiais metais, taip ir šįmet BROWNEJONES LTD, LIETUVIŠKAS SKYRIUS praneša: kiekvienas, kuris užsakyti vidutinės vertės siuntinį (ne standartinį) gaus apatįje išvardintus dalykus, kaip nemokamą dovaną pasirinkimui vienas iš jų:

- 3 moteriškas skareles 27x27, vilnones.
- 6 svarus cukraus.
- 1 vyriškas vilnonį šaliką.
- 1 skystuvą solingen ar Sheffield išdirbino.
- 4 1/2 yds. moteriškai suknelė medžiagos.
- 1 plaukams kirpti mašinėlė 0-0000.
- 3 poras moteriškų kojinių.
- 2 poras vyriškų kojinių.

STANDARTINIS SIUNTINYS MOTERIAI

SVORIS — 9 svarai. Kaina: US \$45.00.

4 1/2 yds. moteriškai suknelė medžiaga.

3 yds. 54" medžiagos kostiumui, labai stiprios, sviesiai žalsvos, pilkos spalvos.

1 pora žieminių apatinių.

1 grynios vilnos moteriškas megstinis, ilgom rankovėm.

2 poros moteriškų kojinių.

3 vilnonės skarelės 27x27.

1 svaras šokolado.

STANDARTINIS SIUNTINYS VYRUI

Svoris: 7 svarai. Kaina: US \$50.00.

3 1/4 yds. medžiagos kostiumui, lygos, ar juostotas, vilnons.

3 yds. medžiagos viršutiniam baltinamui. Įvairiausių spalvų.

1 atlenkiama apiklė megstinis, ilgom rankovėm, vilnons.

1 pora žieminių apatinių, šiltų.

1 pora vilnonių kojinių.

1 vilnons šalikas 50x11.

60 cigarečių Playboy.

STANDARTINIS SIUNTINYS NR. 17

Svoris: 16 svarų. Kaina: US \$118.00.

3 1/4 yds. geros rūšies atkarpas vyriškam kostiumui.

3 yds. grynios vilnos atkarpas moteriškam paltui.

3 yds. grynios vilnos atkarpas vyriškam paltui.

3 yds. stiprios minklo medžiagos moteriškam kostiumui.

1 vyriškas, žieminis "Windcheater" megstinis, pavyzdžio, užtraukimas "Zip".

1 moteriškas vilnons megstinis, ilgom rankovėm.

1 vilnons vyriškas šalikas.

3 vilnons moteriškas skarelės.

1 skystuvą, Solingen, ar Sheffield išdirbino.

1 moteriška bluzetė.

Visos kainos ir mokestiai yra jau įskaityti. Gavėjas nieko neturi primokėti.

PRASYKITE MŪSŲ KAINARAŠTŲ, IR JŲ JUS GALITE PAPILDYTI IKI PILNO SVORIO PASIRINKIMAI NORIMU DALYKŲ JŲSI SIUNTINIUI.

PASYKITE TIK LIETUVIŠKAI BROWNEJONES — LIETUVIŠKAM SKYRIUI. VISI JŲSI PAREIDAVIMAI BUS GERIAUSIAI ĮPILDYTI. PAREIKITE, KAD NEPAVELUOTUMETE PASIŲT DOVANŲ JŲSI ARTIMEJIMAMS LIETUVA.

NEGALINTIEMS IS KARTO SUMOKėti, DUODAMAS ĮSIMOKėti DALIMIS. TERMINAS IKI KELIŲ MĖNESIŲ.

BROWNEJONES LTD.

1, Norfolk Place.
London, W. 2, England!

Cleveland APYLINKES

Tautinės Sąjungos skyriaus mėnės narių susirinkimas įvyksta šį sekmadienį, lapkričio mėn. 10 d., 11 val. 30 min. Dirvos redakcijos patalpose. Nariams dalyvavimas būtinas.

J. J. Chmielewski išleistas, jiems išvykstant pastoviai apsigyventi Los Angeles, ten anksčiau nusikėlus dukrelei su šeima. Tautinės Sąjungos skyriaus buvo surengtos praėjusį sekmadienį, Gaidžiūnų namuose.

Pirm. Julius Smetona, vadovavęs toms išleistuvėms, pasakė ilgesnį žodį ir visų susirinkusių vardu, kaip prisiminimą, įteikė J. Savickio žemė Dega du toms. Planistė Birutė Smetonienė įgudusiai paskambino kelius kūrinius ir tuo išleistuvės labai praturtino meninę programą.

Vaišių metu kalbėjo eilė jo bičiulių ir artimųjų. Jautrų žodį pasakė ir pats išleidžiamasis J. Chmielewski dėkodamas už šiltą draugystę, kurią jis aukščiausiai vertina.

Dr. J. Abraitis perkėlė savo kabinetą į 12429 St. Clair Ave. (virš Modern Drug vaistinės).

Dirvos rėmėjų dovanos, kurios buvo skirstomos lapkričio mėn. 3 d., traukė Arūnas Lazdinis, Algis Daukantas ir Jono Alekno anūkas taip pat Jonas. Apie laimėjusius skaityk 2 psl.

Birutė Smetonienė yra pakviesta atlikti muzikos programą Cicilia Music Club šį penktadienį, lapkričio mėn. 8 d.

Jacquelina Nasvytis atstovavo National Acme bendrovę tarptautinėje mechanizmų konferencijoje Purdue universitete, Ind.

Aldona ir Juozas Stempuziai persikėlė į naujus namus — 506 East 118 St., Cleveland 8, Ohio.

Pr. Karalius Pilėnų tūtininkas (sks) iš Toronto yra gautas Vyriausiojo Skautininko įsakymas, kuriuo skt. Vytautas Kamantas, jo paties prašymu atleistas iš Clevelando Pilėnų skautų tūtininko pareigų. Nuo lapkričio 8 d. Pilėnų tūtininku yra skiriamas vyresn. skt. Pranas Karalius, gyv. 484 East 123 St., Cleveland 8, Ohio; telefon.: POTOmac 1-2308. Vyriausiasis Skautininkas reikiama nuosirdžia padėką buv. tūtininkui ir linki sėkmės pareigas perimančiam.

Lapkr. 24 d. po sumos šv. Jurgio bažnyčioje, Lietuvių Salėje bus mėtinė Neirigos ir Pilėnų tūtinų sueiga, skirta Lietuvos Skautų S-gos 39 metų atžymėti.

Jūrų būdžių rudens veikla (sks) Lapkr. 1 d. pas jūrų skt. Vl. Petukauską buvo Clevelando jūrų būdžių sueiga. Joje buvo aptarta Jubiliejinė Jūrų Skautų Štovykla, regata bei aptarti ateities veiklos planai. Jūrų būdžių įgulos vadu perrinktas j. s. Vl. Petukauskas. Programinių referatų apie pilietiskumą skaitė j. s. Pr. Petraltis. Savo žinioms pagilinti jūrų būdžiai rinksis į sueigas, pramintas — būrluotėškais penktadieniais. Lapkr. 31 d. Stp. Dariaus jūrų skautų laivas rengia puotaikingą vakarą.

Santarpietis dėkoja visiems atėjusiems į šikėnosparnio operetę. Būdami ne gausūs savo skaidumi Clevelando santarpietis nepuikė patęge vieni viso darbo atlikti.

Skyriaus valdyba dėkoja B. Gaidžiūnui, Dirvos redaktoriui, p. J. Stempuziui, Liet. Radijo Klubui val. vedėjui ir p. Rociūnui.

Draugo korespondentui už suteiktas sąlygas visuomenės informacijai.

Padėka taip pat priklauso daugeliui kitų, kurie įvairiais darbais ir patarimais prisidėjo prie minėto vakaro pasisekimo. Santara tarla nuoširdų Lietuviską aciu sekantiems: p-lei Abraitytei, poniams Jarašūnienei, Rinkevčienei, Sarkauskienei, Tallat Kelpšienei, Zidonienei, p. Stuglams ir Šiaučūnams, p. Johansonui, Kaklauskui, Kazėnui, Margėvičiui, Maželiui, pask. R. Minikūniui ir Vyt. Didž. Draugovės skautams, p. Raulinaičiui, Rydeliui, Sejonui ir Sperikačičiui.

Pelėdų vaiduoklių naktis (sks) Halloween papročių paskatintos Clevelando LK Birutės dr-venės Pelėdų skilties skautės spalio 31 d. pas Juškėnus turėjo vaiduoklių naktį. Pirmą tokio pobūdžio sueigą su nuotykingais žaidimais ir natkūpietiais pasibaigė gerokai po vidurnakčio. Sekantį rytą Pelėdos po smagių pusryčių, įspūdių pilnos išsiskyrė po namus.

Baltic Delicatessen krautuvėje (6908 Superior Ave.) Jūs gausite viską parengimams: Kumpius, palengvicas, lašišas, ungurius, minagas, ikrus, kaimiškus sūrius, dešras, vynu, kampanus, likerius... Be to šią savaitę jau įsigysime duona! piauštyti mašinėle. Čia pat jūs galite pasiūsti pigiusius švediškus maisto ar angliškus medžiagų siuntinius į Lietuvą. Pasiskubinkite, kad jų artimieji galėtų dar Kalėdoms juos gauti ir turėti šventėms džiaugsmo.

CADMIJAUS AKUMULIATORIAUS — BATTERY AUTOMOBILIUI

Europoje naudojamas nuo išradimo dienos — 1909 m. dar tebeveikia. Amerikoje vadinamas amžinu.

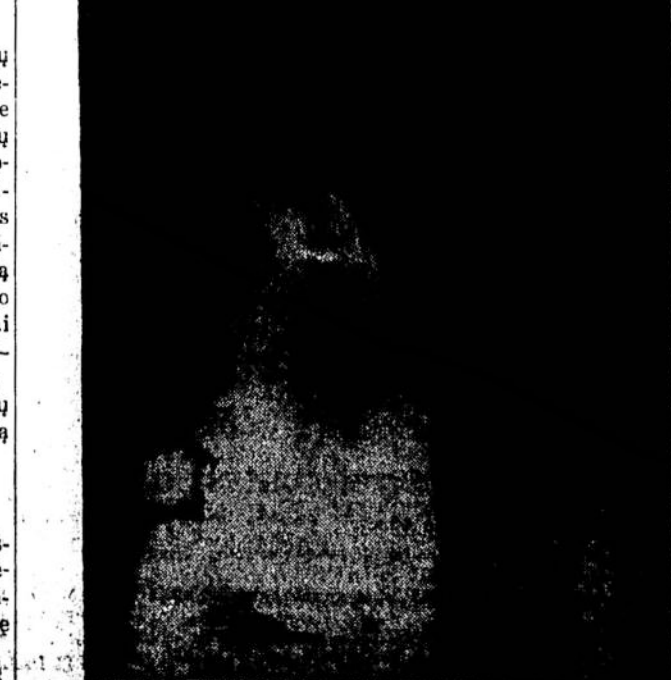
Negenda nuo šalčio, karščio, elektros smūgių. Daug kitų gerų savybių. Garantijos laikas neapribotas. Supažindinimui parduodamas papiginta kaina. Skambinkite B. Snarskiui — KE 1-0210 arba reikalausite garažuose.

BALTIC SUPPLY CO., 71 E. 207 St., Euclid 23. O.

Mes turime spaivuočių pirkėjų.

Kreipkitės ir mes parduosim Jūsų namą.

WADE PARK REALTY CO. 7032 Wade Park Ave. Arthur O. Mays, broker. Telef.: UT 1-7551

Ballet-Russe De Monte Carlo šį penktadienį, šeštadienį ir sekmadienį gastroliuoja Clevelande Music Hall. Spektaklių pradžia penktadienį ir šeštadienį 8:30 val. Sekmadienį pradžia 3:30 val.

TURIME JUMS GERŲ NAMŲ,

ypatingai Eddy — St. Clair rajone.

Suinteresuoti namų pirkimu kreipkitės į

Juozą Mikonių,

RAY NAUSNER REALTY
11809 St. Clair Ave. Tel. UL 1-3919
ar namuose MU 1-2154

Ažuolų oktetų koncerto belaukiant

Džiugu, kad jaučiamas didelis lietuvių visuomenės susidomėjimas lapkričio 16 d. koncertu, kuris įvyks lietuvių salėje. Daugumas eis pasižiūrėti jaunos, Kanadoje gimusios, neapiančios savo lietuviybės, lietuviškos RUTOS.

Jos ilgas, pasaulio artistų mieste, Hollywoode kelias, galbūt, po naujai statomos filmos "MARGORIE MORNINGSTAR" atneš ne tik jai vienai pasididžiavimo, bet ir džiaugsmo visiems lietuviams.

AŽUOLŲ oktetas, vadovaujamas Juliaus KAZENO atliks netik lietuvių, bet ir pasaulinių kompozitorių kūrinius. AŽUOLŲ oktetė, be vadovo Jul. Kazėno, matysite Fab. Kaminską, Pr. Stempuzį, Leoną Kazėną, Feliksą Zylę, Vaclovą Jurgelį, Antaną Kavaliūną ir Praną Petraltį. Solistė Juzė KRIŠTOLAITY-TE, kuri su malonumu sutiko talkininkauti AŽUOLŲ sukaktuviniam koncertui, taip pat išpildys dalį programos.

Visiems planu palydi p. Regina BRAZAITIENE.

Daug laiko nebeliko, tačiau AŽUOLŲ ruošiasi. Ne tik Ažuolai, bet ir p. Jokubaitienė paruos visiems svečiams gerą vaišių programą apatinę lietuvių salę. Dėl biuletų kreipkitės pas Pr. STEMPUŽI telef. MU 1-8450, pas oktetą narius bei Stepulonių valykoje.

Skautų Tėvų Komitetas rengia koncertą-balių

8. m. lapkričio 24 d. Skautų Tėvų Komitetas rengia nuotaijingą vakarą su koncertine dailimi ir šokiais, grojant geram orkestrui. Svečių taip pat lauks gausūs bufetas.

Vakaras bus lietuvių salėje, c. smulki programa bus paskelbta vėliau.

Reservuokite tą vakarą savo maļonumui bei mūsų skautų naudai.

Sunkiai sužeistas Stasys Pabrinkis

Automobiliu nelaimėję, dėl kitų kaltės, sunkiai sužeistas Stasys Pabrinkis. Guli Mt. Sinai Hospital, 205 kambarys.

20 AKERIŲ ŽEMES SU GERU NAMU

Apie 58 mylių nuo Clevelando, netoli Andover miestelio ir Pymatuniac ežero 20 akrų žemės plotas su moderniai įrengtu namu, kuriame yra dvi vonios, 5 miegamieji, karšto vandens šildymas. Prie namo dviejų automobilių garažas su dirbtuvele.

Nupirktą žemę gali būti padalinama į sklypus ir parduavinėjama atskirai.

Dviejų šeimų namas, Cleveland Hts., netoli šv. Onos bažnyčios, po 8 k. ir dvi vonias kiekvienam bute. Karšto vandens šildymas, 3 automobilių garažai.

Vienos šeimos namas East Cleveland, prie Rozelle mokyklos, 7 kamb. Nauji kilimai, didelė ir moderni virtuvė, karšto vandens šildymas. Garažas. Prašo \$13,500.

Turime ir daugiau gerų pirkinių. Kreipkitės į

p. ŠIRVĄTĮ
Wm. T. Byrne — Real Estate
1535 Hayden Ave. MU 1-6100
ar namuose KE 1-4089

GERI NAMAI

2 šeimų, netoli Nottingham g-vės. 2 nauji gėso pečiai; labai tvarkingas, gražiai įrengtas. Įrengtas ir trečias aukštas. Dviguobas mūrinis garažas.

Pigus vienos šeimos didelis namas East Cleveland su sujungtu garažu, virš kurio yra atskiras 2 kamb. butelis išnuomavimui.

1 šeimos mūrinis 6 kamb. namas su garažu. Naujos Parapijos rajone. Kaina \$16,900.

Saukite: M. Blynas, LI 1-6613 arba Betty Hansen ofisus: UL 1-6150 (East Cleveland, 1247 Hayden Ave.) ar IV 6-2130 (819 E. 185 g.).

Vienos šeimos namas pietus nuo Euclido. 2 šeimų Eddy Rd. rajone.

Capas Realty
MU 1-4545, 13923 Euclid Ave.

Parduodamos audimo staklės (pilnas komplektas) ir gazo mėngelis. Tel.: UT 1-0561. Adresas: 1328 E. 55 St.

Pigiaus parduodama baldytumas, sofa ir visi valgojo baldai. Tel.: LI 1-8347 1130 E. 141 St.

Išnuomojami kambariai Galima naudotis virtuve. Teisautis: Viktorija Bernatonis — 7023 Russel Ct., Cleveland 8, Ohio.

LOKOR DELICATESSEN

6502 Superior (kampas E. 65 ir Superior)

Sveikiname visus lietuvių klientus. Būtinai atsilankykite į mūsų krautuvę ir pareikškite savo pageidavimus, kokių geriausių maisto produktų norėtumėt visad gauti.

Manome atidaryti specialų lietuviškų delikatesų skyrių ir parduosime lietuvių mėgiamus maisto produktus.

Pas mus puikiai lietuviška duona, sūriai, ikrai, alus ir vynas.

Telef. EN 1-9142

GERI NAMAI

Cleveland Hts. 2-jų šeimų po 6 kambarius; 2 nauji gėso pečiai; didelės, gražios sklypas. Richmond Hts. 2 metų 7 kamb. ranch; gėso apšildymas; garažas.

Euclid Beach apylinkė du namai ant vieno sklypo; gėso apšildymas. Prašo \$10,900.

Groveood — E. 170 St. 7 kamb. colonial; gėso apšildymas; 2 garažai; didelis sklypas. Prašo \$13,500.

Neff Rd. — Schenely Ave. 4 metų mūrinis bungalow — 5 dideli, gražūs kambariai pirmam aukšte, gėso apšildymas, garažas.

Saukite Paul Mikšys namų telef. LI 1-8758 arba office **Kovac Realty** 960 E. 185 St. KE 1-5030

NAMAI PARDAVIMUI

Superior Ave. Dviejų šeimų namas su Pelninga krautuve. 3 garažai. Labai geras pirkiny. Ansel Rd. Trijų šeimų namas: 6, 5, 2 kamb. Prašo \$15,700.

E. 82 St. Vienos šeimos namas — 8 kamb. Garažas. Prašo \$11,500.

Kelso St. (tarp Lake Shore Blvd. ir E. 140 St.). Vienos šeimos puikus namas: 6 kamb., "recreation" rūšys, elektrinis džiovinimas, karpetas. Garažas. Labai geram stovy.

E. 185 St. Keturių krautuvų mūrinis namas. Pelningas pirkiny.

Turime ir daugiau namų. Turime pirkėjų dviejų šeimų namams šv. Jurgio ir šv. Kazimiero parapijų rajone.

Kreipitis į **Edvardą Karnėną** J. G. Oshen Realty and Insurance Service 1141 Ansel Rd. SW 5-4808 arba ER 1-4732

J. P. MULL-MULIOLIS 6606 Superior UT 1-2345

Į šiaurę nuo Superior. 8 vienos šeimos namai, \$8,500 ir daugiau, mažiausias įmokėjimas \$1,500. Kodėl moki nuomą, pirk ir tau-pyk, mokėdamas už savo namą. 2 šeimų po 5 erdvių kamb., gėso šiluma, netoli šv. Jurgio mokyklos, labai prieinama kaina. Eddy Rd. — St. Clair. 2 šeimų, žemai 3 mieg., labai gerai prižiūrėtas namas. Tik \$16,500. Yra ir daugiau gerų namų rytinėje Clevelando pusėje.

Bendradarbiai Algimantas Dailidė, Antanas Gailiūsis ir Albinas Pasternokas UT 1-2345 HE 1-8516

J. S. AUTO SERVICE Sav. J. Svarcas 1254 Addison Road Tel. HE 1-6352 Atidara nuo ryto 8 iki 7 v. v.

AUTOMASIŲ TAISYMAS Mašinų viršaus taisymas ir dažymas; motorų, stabdžių patikrinimas ir taisymas, greičio dėžės ir kt. mašinų dalių įdėjimas. Parduodami am. in. aku. m. diatoriai.

24 hours towing. Dienos telef.: HE 1-6352. Nakties telef.: LI 1-4611.

JUMS GERI NAMAI

Mes turime vienos šeimos ir dviejų šeimų namų Eddy Rd. — St. Clair rajone su mažais įmokėjimais.

RAY NAUSNERIS, Namų prekyba; namų, baldų ir automobilių apdrauda. 11809 St. Clair UL 1-3919 LI 1-9216

FRANESAMA... NATIONWIDE'S naujas SEIMOS DRAUDIMAS

Vienas gyvybės draudimas padengia visą jūsų šeimą... net automatiškai kiekvieną naujai prisidėjusį (po 14 amžiaus dienų) NE KIEK NEPADIDEJANT už mokamą vieną draudimą! Skambinkite:

PAULINA MOZURAITIS, Agentas SK 1-2183

Mes kepame visokius pyragus, lietuvišką duoną, tortus ir kitus skanumynus. Prašant išvežiojame į namus.

ST. CLAIR BAKERY

Sav. O'Bell-Obelenis
6212 Superior Avenue Tel. EN 1-6525
Antroji mūsų krautuvė yra 1404 E. 66 Street Tel. EN 1-4551
Čia Jūs gausite įvairiausių vynų, alų ir geriausius mėsos produktus.
Kreipkitės į mus ir būsit patenkinti!

GERESNĖ NAMU STATYTOJA, VISUOMET ĮSTATO MONCRIEF šildymą ir oro vėsinimą

I. J. SAMAS JEWELER

Švelnariški ir geriausi Amerikos laikrodžiai. Laikrodžių taisymas. Brangenybės. Įvairūs dovanų pasirinkimas.

7007 Superior Ave. Greta Ezella Theatre
Telef.: EX 1-3969. Butė: WA 1-2354

LIETUVIŲ KLUBAS

6835 SUPERIOR AVE. EX 1-1148
Ar žinote, kad klubo ir salės vedėjas yra Juozas GRAZULIS, kuris pasirodęs visiems suteikti geriausią patarnavimą. Norėdami rengti susirinkimus, kelti puotas-vestuves, kreipkitės į Juozą GRAZULI. Savi pas savus! Norėdami praleisti laisvalaikį, sutikti draugus, pasiklausti radio muzikos ar pamatyti televizijos programas ateikite į LIETUVIŲ KLUBĄ. Penktadieniais galite gauti Povilo Šukio ir jo padėjėjų paruoštus puikiausius valgius — įvairiausių žuvų kepanius, bulvinių blynų ir kitokių lietuviškų valgių.

Pilnai padengta apdrauda HI 2-7626

WM. DEBBS PAINTING CO.,

WM. DEBESIS
Namų Pagražinimas iš Vidaus ir iš Lauko 1132 Summit Dr. Cleveland 24, Ohio

P. J. KERSIS

609 Society for Savings Bldg.—Cleveland, Ohio
OFISO TELEF.: Main 1-1778. REZIDENCINIA: PENINSULA 2521
Norėdami pigiai pirkti namus mieste arba priemiestiuose, kreipkitės į mane, gausiu pigia kaina. Taipgi gausit patarnavimą įvairiuose apdraudose-insurance reikaluose. Sutaisys paskolas pirmo morgičio. Patarnavimas ir išpildymas garantuojamas. Kreipkitės į mane telefonu arba asmeniškai.

JAKUBS & SON FUNERAL HOMES

Vėsinamas oras Jūsų patogumui
Delsa E. Jakubs & William J. Jakubs
Licenzijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai 25 metalų simpatingo ir rimto patarnavimo 6621 Edna Avenue ENdcott 1-1763 936 East 185 Street KE 1-7779

★ ★ ★
THE FIELD

KĄ REIKIA NEUŽMIRŠTI PASAULIO LIETUVIŲ SEIMA ORGANIZUOJANT

Matched blades—your favorite or standard.
Handsome Duracut handles—your choice.
Flat and beveling blades... power tools...
Sheet shear... crimp tools... punch tools.

**LOOK FOR THE GREEN DOT SYMBOLS
WITH THESE WATERLOO NAMES**

Colors • White-Armal • Blade • Buck •
Hammer • Rough-Dot • Sharp • Sharp
Swing-Grand • Tappan • Universal
Vortex